

ELŐFIZETÉS

MEGYÉNYSÉG:
Egy évre 24 koron.
Egy hónap 2 koron.
VIDEKÉN:
Egy évre 26 koron.
Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETÉS:
6-hasasban hetente egy sor 20 fill.
minden következéskor 16 fillér.
Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS:

Aradi és eszaki egyenlő
vasúti pályájában.
Kiadóhely: Arad.
KIADÓHVATAL:
Aradi Nyomda Rt. Rósvé-
társaság.
József Köhercsög-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1908.

FELELŐS MUNKÁSTÓ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, május 5.

3634/1907. B. szám.

Ő Felség a király nevében.

Az aradi kir. törvényszék, mint büntető bíróság a Bittó József kir. törvényszéki bíró elnöke alatt Szabó István kir. törvényszéki bíró Arnstein Árpád kir. járásbírói albiró, valamint Lukács Miklós kir. törvényszéki aljegyző mint jegyzőkönyvvezető részvétele mellett a vádhatározatában főmagánvádlónak 17251/906. szám alatt iktatott vádiratában Hoványi Kornél ellen nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás vétsége miatt foglalt vád fölött a kir. törvényszéknek 1907. évi 19718. szám alatt kelt végzése folytán dr. Somló Ármin ügyvéd mint fő magánvádló képviselőjének vádlottnak dr. Deutsch Izsó ügyvéd, mint védőnek jelenlétében 1907. évi március hó 11-ik napján Aradon megtartott nyilvános főtárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg

Ítélt.

Szabadlábban levő Hoványi Kornél vádlott, ki 26 éves, ujvidéki születésű nagyváradi lakos, izraelita, nőtlen, vagyontalan, hírlapíró bűnösnek mondatik ki a btkv. 258. §-ába ütköző s a btkv. 259. §-a szerint minősülő és büntetendő nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás vétségében mit az által elkövetett, hogy az Aradon megjelenő Aradi Közlöny politikai napilap 1906. évi június 17-ik számában „Elitelt aradi érkszerész” cím alatt egy közleményt irt és tett közzé, melyben Deutsch Izidor főmagánvádlóról azt a tényt állította, hogy egy aranykarperecet oly módon szerzett meg Ragucza Eteltől, hogy ezzel elhitette, miszerint a karperec nem arany s cserélve egy értéktelen fülbevalót adott neki, mely tény valódiság esetén főmagánvádló ellen a bűnvádi eljárás megindításának okát képezné s ezen állítása valótlannak bizonyult s ezért a btkv. 259. §-a alapján a btkv. 92. §-ának alkalmazásával az 1892. évi 27. t.-cikk 3. §-ában meghatározott célokra fordítandó, az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt s végrehajtás terhe mellett az aradi kir. ügyészségnél fizetendő s behajthatatlanság esetén a btkv. 53. §-a alapján kettő (2) napi fogházra átváltoztatandó negyven (40) korona pénzbüntetésre, mint főbüntetésre és egy (1) napi fogházra átváltoztatandó husz (20) korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítéltetik.

A btkv. 480. §-a alapján köteleztetik vádlott az eddigi felmerült s a netán még felmerülhető eljárási költségeket s az esetleg felmerülő rabtartási költségeket az 1890. évi 4. t.-cikk 9. §-ában meghatározott végrehajtás terhe mellett az államkincstárnak megtéríteni, ezen költségek azonban az idézett t.-cikk 4. §-a alapján egyelőre behajthatatlanoknak nyilvánítatnak. A btkv. 277. §-alapján a bíróság elrendeli, hogy ezen ítélet jogerőre emelkedése után egész terjedelmében indokaival együtt vádlott költsé-

gén az „Aradi Közlöny” napilapban közzé tessék.

Indokok.

Vádlott úgy a vizsgálat, mint a főtárgyalás során beösmerte, hogy az „Aradi Közlöny” politikai napilap 1906. évi június 17-iki számában „Elitelt aradi érkszerész” című közleményt ő irta és tette közzé, azzal védekezett, hogy ő ezen közleményben a főmagánvádló ellen az aradi kir. járásbírói, illetve a kir. törvényszék, mint büntető fellebbviteli bíróság előtt lefolytatott bűnügyi nyilvános tárgyalás adatait közölte s ezért őt az 1848. évi XVIII. teik 14. §-a értelmében büntető jogi felelősség nem terhelheti.

Az aradi kir. járásbíróiaktól beszerzett 1905. II. B. 649. számú iratokból megállapítást nyert, hogy főmagánvádló az aradi kir. járásbírói 1905. II. B. 643/3. számú ítéletével, mely a kir. törvényszék mint fellebbviteli büntető bíróság 10739/905. számú ítéletével helyben lett hagyva a kbt. 129. §-ába ütköző tulajdon elleni kihágásért behajthatatlanság esetén egy napi elzárásra átváltoztatandó tíz (10) kor. fő- és 12 órai elzárásra átváltoztatandó 1 korona mellékbüntetésre ítéltetve, azért mert Ragucza Eteltől a 30 korona értékű arany karperec, melyről gyanusithatta, hogy jogtalan elsajátítás útján jutott ennek birtokába oly módon szerezte meg, hogy azt egy pár 16 korona értékű arany fülbevalóért becsérélte.

Főmagánvádló képviselője a főtárgyalás során azért emelt vádat nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás vétsége miatt vádlott ellen, mert ő az incriminált közleményben nemcsak azt irta meg, hanem abban azt a tényt is állította főmagánvádlóról, hogy az arany karperecet oly módon szerezte meg Ragucza Eteltől, hogy ezzel elhitette, miszerint a karperec nem arany s cserébe egy értéktelen fülbevalót adott neki.

Minthogy a vád tárgyára tett s a közleménybe foglalt ezen tényállítás a beszerzett fenti számú bűnügyi iratok által megcáfolást nyert: s minthogy ezen tényállítás alkalmas lenne arra, hogy valódisága esetén főmagánvádlóról, akiről állított, hogy Ragucza Etellel szemben elkövetett csalás miatt a bűnvádi eljárás megindításának alapját képezné.

Minthogy végül a sajtótörvény 14. §-a alapján csak az oly közlemény írója mentesített a bűnvádi eljárás megindítása, illetve elítéltetése alól ha a közlemény a nyilvános tárgyalás adatait hiv. szellemben és igazán közli, már pedig az inkriminált közlemény ezen kellekeket nélkülözi, mert eltekintve egyéb eltérésektől — a vád tárgyává tett tény állításra nézve teljesen valótlan.

A bíróság vádlottat a btkv. 258. §-ában ütköző s a 259. §-a szerint minősülő és büntetendő nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás vétségében, mely vétség tényálladási elemeit

vádlott cselekménye magában foglalja bűnösnek mondta ki.

A büntetés mérvének megállapításánál a bíróság enyhítő körülményként vette vádlott büntetlen előéletét, beösmérését s ezért a btkv. 92. §-ának alkalmazásával szabta ki reá az ítélet rendelkező részében kitett s a bűnösségével arányban állónak talált büntetést.

Az ítélet egyéb rendelkezései a hivatkozott törvényszakaszon alapszanak s vádlott marasztalásának jogkövetkezményei.

Kelt Aradon, a kir. törvényszék, mint büntetőbíróiaktól 1907. évi március hó 11-ik napján tartott üléséből.

Bittó József, s. k. t. elnök., Szabó István, s. k. kir. törvényszéki bíró előadó.

Hivatalos másolat hiteleül:

Klinberger,
bíró kiadó.

3612/1907. B. szám.

Ő Felsége a király nevében!

A nagyváradi kir. ítélőtábla.

Nyomatvány útján elkövetett rágalmozás vétsége miatt vádlott Hoványi Kornél ellen folyamatba tett bűnügyet: melyben az aradi kir. törvényszék 1907. évi március hó 11-én 3634/906, B. szám alatt ítéletet hozott, vádlott s védőjének felmentés végett bejelentett fellebbezése folytán 1907. évi december hó 4-én tartott nyilvános fellebbviteli főtárgyaláson, melyben Urban Adolf t. elnök, Bócz Géza, dr. Dániel Lajos, dr. Pajor Kálmán, Kepes L. Miklós ítélőbírák vettek részt a vád képviseletében Kurovsky Ferenc kir. főügyész helyettes megjelent, viszont a vádlottat dr. Modvigy Gábor közzvédő képviselte, a jegyzőkönyvet pedig Benkő Ernő tanácsjegyző vezette, a vád és védelem meghallgatása után vizsgálat alá vevén, a következő

Ítéletet hozta:

A kir. ítélőtábla a kir. törvényszék ítéletének az ítélet közzétételére vonatkozó részét, a Bp. 385. §. 2. pontjának hivatalból figyelembe vett semmisségi okból a Bp. 423. §. 2-ik bekezdése alapján megsemmisíti és az ítélet közzétételére az „Aradi Közlöny” napilap kiadóját kötelezi, s elrendeli, hogy a jogerős ítéleteket indokaival együtt, az „Aradi Közlöny” napilapnak az ítélet kézbesítés után megjelenő első száma elején közzétegyje, egyebekben a kir. törvényszék ítéletét helybenhagyja.

3612/907. B.

Indokok:

A kir. törvényszék a főtárgyalás adatainak megfelelően kifejtett s itt is elfogadot indokok alapján a tényállást s a vádlott bűnösségét helyesen állapította meg, a cselekmény mi-

nősítése törvényszerű, a kiszabott büntetés pedig a vádlott bűnösségével arányban áll:

minthogy azonban a Btkv. 277. §-ának utolsó bekezdése, a S. T. 35 §-a és a Bp. 374. §. egybevett tartalmukban nem hagynak fenn kétséget az iránt, hogy a közzétételre az időszaki lap kiadója kötelezendő,

minthogy az ítélet közzétételének a vádlottra háritásával, a mellékbüntetés természetével bíró oly büntetés rovatott ki, mely a törvényen nem alapszik;

a kir. törvényszék a vádlott sérelmére tévesen alkalmazta a büntető törvénynek, a büntetési tételre vonatkozó rendelkezéseit, a mi a Bp. 385. §. 2.-ik pontjába ütköző s e §. utolsó bekezdése szerint hivatalból figyelembe veendő semmisségi eset, miért is a kir. ítéletábla az elsőbíró ítéletének, az ítélet közzétételéről rendelkező részét megsemmisítette s a törvénynek megfelelően intézkedett, egyebekben azonban a kir. törvényszék ítéletét vonatkozó indokai alapján helybenhagyta.

Nagy-Váradon, 1907. évi december 4-én.

Báró Szentkereszty Zsigmond s. k. elnök.
Kepes Miklós s. k. előadó. (P. H.)

A jelen hivatalos másolat hitelül

Nagy-Váradon, 1907. évi december 18-án.

2215/1908. B. szám.

Ezen II.-od bírósági ítélet jogerős végrehajtható.

Aradon, 1908. évi április hó 22-én.

Kádár Gyula.

Bító József,
elnök. h.

Uj könyvek.

Tengerparti séták. Irta Garády Viktor. Garády Viktor sokáig lakott a tenger közelében s a végtelen vizek csodás titkait éles szemmel figyelgette. Megvan az érzéke arra, hogy jól lásson, s a mit megfigyel, azt költői módon tudja elmondani. Ebben a könyvben mind olyan dologról ír, ami a szárazföldi emberek legtöbbször teljesen ismeretlen. A tenger világa oly perspektívát mutat, a melyekhez fogható csak a tündérmesékben van. Ezekről ír Garády rendkívül érdekesen s annyi alaposítással, a mi messze túlhaladja a közönséges laikus tudást. Némely cikke valóóság érdekfeszítő elbeszélés: rajzai beválnak színes festményeknek is: gyönyörködők és tanulságosak egyszerre mind. Ára igen diszes kötésben 5 korona. Kapható a Budapesti Hírlap könyvkiadó hivatalában a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett.

A magyar szerzői jog. Irta Dr. Kenedi Géza. Kiadta a Magyar Jogászegylet az Athenaeumnál. Ára 6 korona. A Magyar Jogászegylet szerzői jogunk egész anyagának feldolgozásával Dr. Kenedi Géza, írói és jogászai állására való különös tekintettel kérte fel s most e kötettel folytatja monografikus művei sorozatát. A szerző könyvében mindenekelőtt a szerzői jog mai tudományos fejlődési állapotával vet számot s rövidre fogott általános részzel vezeti be az olvasót törvényünk (1884: XVI.) rendszerébe. A munka derékreáza természetesen a magyar szerzői jog rendszeres magyarázata. Az anyagi és alaki jog egészen fel van dolgozva benne, ideértve az eljárási rendelkezéseket, a nemzetközi szerződéseket és függelékül a berni egyezmény szövegét is. A magyarázat e törvény rendszerében a gyakorlati életbeli hasznavehetőségre való nagy figyelemmel történik. A nálunk meg megoldatlan szerzőjogi kérdések (olvasókönyv, megzenésítés, gramofon, fonográf) különös figyelemmel van benne kezelve. De feldolgozta szerző a rendelkezésre álló egész bírói gyakorlatot is, ami által a könyv gyakorlati jellege van biztosítva. A kézikönyv rendszerében megjelenő, könnyen kezelhető mű kiadásával a Magyar Jogászegylet nagy szolgálatot tett ircaai, művészeti, kiadói és jog-

szolgáltatási életünknek, ahol a szerzői jog fontossága egyre növekszik. Eddig Knorr Alajos régi művével kivül e téren monografikus kézikönyvünk nem volt.

Wosinski Mór életrajza. Alig egy éve, hogy a jeles magyar régiségtudós lehunyt és Ortway Tivadar akadémiai emlékbeszédén kivül már egy teljes életrajz őrzi meg értékes és tanulságos pályája emlékeztét. Haugh Béla szekszárdi gimnáziumi tanár vállalkozott e munkára, amelyet nemcsak sok szeretettel, hanem szakavatott hozzáértéssel is végzett el. Ez az életrajz nemcsak szimpatikus hősné tudományos és társadalmi munkásságára és törekvéseire derít világot, hanem egy igazán jó és példás ember jellemét is meleg hálával rajzolja meg. Hogy súlyt vet apróbb adatokra is, amelyek sem Wosinski életfolyására nem voltak hatással, sem maradandó érdekességre nem számíthatnak, abban inkább a szeretet tulzását ismerjük föl, mintsem a komolyabb mondani való hiányát. Mert Haughnak van érzéke a valóban fontos és jellemző vonások iránt is, mint ez Wosinski értékeléséből és a magyar tudományosságban helye kijelöléséből bőven kitetszik. Az életrajz Szekszárdon jelent meg, ára 2 korona.

Komáromvármegye monografiája. A „Magyarország vármegyéi és városai” című monografia sorozatnak megjelent most a legújabb kötete: Komáromvármegye monografiája. Mint az eddigieket, e kötet szerkesztését is dr. Borovszky Samu akadémiai tag vezette s mellette Virter Ferenc és Vende Aladár működtek mint szerkesztők. A kötet egyes részeit a helyi munkatársak írták az ország kiváló tudósai által alakult központi szerkesztő-bizottság irányításával, az általános történelmi részek pedig szaktudósok munkái. Az előszót Darányi Ignác földművelésügyi miniszter írta. E mű egyike a nagy monografia sorozat legkiválóbb kötetének s alaposágával és sokoldalúságával kitünő képet nyújt Komáromvármegyéről. A diszes kötetet száznegy műmelléklet és kétszázhuszonhét kép díszíti. Megrendelhető az Országos Monografia-Társaságnál, a Magyar Tudományos Akadémia épületében. Ára 20 korona.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befü-
tőmőntőde.

Röviden
kötészet
és a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legmo-
dernebb kivitelben ja-
tányos áron készíttet-
nek el.

Eljegyzési és
esküvői kár-
tyák, pontas
és csinos ki-
... tételben ...

Balópti jegyek

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre . . . 24 korona.

1 hónap . . . 2 korona.

Válságban:

1 évre . . . 28 korona.

1 hónap . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztéségi telefon 357.

Kiadóhivatal . . . 161.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 L.

HIRDETÉSEK:

6-hatásos post. sor egyszer 30 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyilászór 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, május 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérollok: A börze.
- Az aradi román zsinat.
- Életunt felkész.
- Botrányok a Polónyi—Lengyel-pör tárgyalásán.
- Felfüggesztés csendőrrökkel.
- Eltűnt aradi nagykereskedő.
- Aktuális emberek.
- Keresnek egy híres betyárt.
- Tarkaságok.
- Gyilkos gazrobbanás.
- Tarca: Jeltelen emlék.

A börze.

Arad, május 4

Arad legtekintélyesebb családjai egyikének a fia, aki a gazdagabb kereskedők közé tartozott, a minap eltűnt a városból. Eltűnt, mert mindenét elnyelte a börze s neki még annyit se hagyott, amennyiből kis családját eltarthatta volna.

De micsoda terület lehet hát az a megátkozott hely, ahol mindenki lihegve tusakodik a kincsért, boldogulást, vagyont, tisztességet remél és amelyik elnyel vagyont, tisztességet, életet, mindent. Mi az a börze? Ez a kérdés felér egy másikkal, hogy mi az eredendő, ősi kaosz. Mert az a börze. Most a gabonatözsdének van szomorú aktuálitása nálunk, hát kezdjük ott a magyarázkodást, hogy miként lesz az áldott buzaszeméből egzisztenciát pusztító gyilkos mérég.

Valahol lent a Tisza mentén terem egy lánc humuszon nyolc méter acélos rózsabuza. Épen nyolc zsákra telik. Az a nyolc zsák Mihály napkor bekerül a városba másik hét zsákkal, vagy öttel egyetemben. Mert kell a pénz. A nyolc és hét

meg az öt zsák aztán összefoly az árendás hombárjában, ott pedig egy vasuti kocsira valót, vagy kettőt, vagy amenynyit, annyit, megvásárol belőle a pesti buzakrózus, akinek ott van az embere mindenütt, ahol csak kalászt ringat a fekete barázda.

Az így összevásárolt buza aztán felözlök a fővárosba óriási kvantumokban, vagy lent marad a vidéki nagy raktárakban, minden pillanatban ultra készen, a külföldre, vagy a pesti nagy malmok földalatti gyomrába.

Ezt nevezik készárúnak. Már most az a nagykereskedő, akinek ennyi készárúja van, az keresi a helyet, ahol áruján nyereséggel, de nem apranként, hanem száz és száz métermázsánként tudhat. Így támadtak a börzék, amelyek sok helyütt csak valami kávéházak, vagy ilyen nyilvános helyek, mint például Aradon is. A nagy forgalmi empóriumokban azonban, már olyan törvényeken nyugvó és kiváltságokkal bíró intézmények, mint a budapesti is, vagy a bécsi, londoni, párisi, amelyeknek külön szuverén bíróságai is vannak és ezek a bíróságok megfélemlíthetetlenül hoznak ítéleteket a börzén kötött ügyletekből támadt pörös ügyekben.

A készáru birtokosa tehát elmegy a börzére és ott eladásra kínálja áruját. Ott már várja őt a külföldi malmok embere, vagy az itthoni malomé. Ha sokan keresik a buzát, a tulajdonos annak adja, aki a legtöbbet ígér. Tehát a keresettel emelkedik az ár. Ezt nevezik hausse-nak. Ha kevés a vásárló, olcsóbb az áru és ez a baisse, az áresés. Így adják es veszik a világ nagy tőzsdéin a kenyéradó buza

óriási nagy tömegeit. Hát hol itt a halál, hol a koldusbot és hol van a milliós nyerekedés egy félóra alatt? Hát nem ebben van a börze gyilkos átka. És nem is ebben van a kalandor vagyongyűjtés csábító démona.

Azt úgy nevezik, hogy *határidőüzlet*.

Mert megtörtént az is, hogy a nagy malom embere biztosítani akarta az örökléti valót a malma számára egy fél-évnnyi vagy egy negyedévnnyi idővel előre. És akkor márciusban vásárolt 7 forint 20 krajcárjával 20000 métermázsa buzát azal a föltétellel, hogy az csak májusban vagy júniusban legyen szállítandó, mert akkor lesz rá szüksége. Az eladó ebbe is belement és májusban szállította a buzát 7 forint 20 krajcárért, tekintet nélkül arra, hogy 7 forint 50 krajcárért vagy 6 forint 50 krajcárért adták mások akkor ugyanazt az árut a börzén. És ezt tehette is a készáru tulajdonosa, mert amikor eladott, tudta, hogy adhatja a meglevő áruját veszteség nélkül. A malom is jól járt az előre lekötött vétellel, még akkor is, ha valamivel szállt is időközben az ár, de meglepő téseknél, üzemfennakadásnak nem volt kitéve, sőt időközi olcsó vásárlással az árdifferenciát is enyhíthette üzemében. A veszedelem akkor támadt, amikor a pénzéhes emberek kitalálták, hogy ebből szerencsejátékot is lehet csinálni. És ekkor előállt a legelső börzespekuláns, a játékos, akinek egy szem buzája sem volt és azt mondta:

— Én eladok 10,000 métermázsa buzát 7 frt 50 krajcárért métermázsánként és szállítom júniusban.

Aztan akadt egy malom, aki állta a

Jeltelen emlék.

*

Magyarországon elég szobor van. Olyan szobor szaporulattal, amilyen nálunk van, egy ország sem dicsekedhetik talán. És rendes körülmények között ez a nép fenkölt gondolkodásának és nemes érzületének tudandó be. Évről évre lepleznek le nálunk szobrokat meg lehetős nagy számban, évről évre olyan botrány kerekedik egy egy szobor-üggyel kapcsolatosan, amely talán egész Európában ennek a nemzetnek a speciálitása. De mindegy. Szobruink van elég, amiből föltétlenül azt lehetne következtetnünk, hogy ennek a nemzetnek minden fiában a hála és a mulhatatlan szeretet ég az elhunyt nagyok dicső emlékezeté iránt. Így kellene ennek lenni; mi, akik még szent idealizmusról álmodozunk, így képzeljük el lerovandónak hódolatunkat azok iránt; akik talán legtöbbet tettek a hon érdekében, akik nemzetüket örök hála kötelezték, hogy munkásságukkal fel emeltek bennünket oda, ahova nélkülük talán soha se jutottunk volna. Az a magyarnak tulajdonsága, hogy szellemi óriásait sohase méltányolja kellőképen amíg élnek, nem akarja elismerni megbecsülhetetlen értékét, gáncsot és ezer akadályt vet pályafutása elé életében — hanem elhunytá után szobrot állít neki. És íme! A Kossuth-szobrok száma gyors léptekben

közeledik az ötvenhez akkor, amikor Kossuth Lajos hível a negyvennyolcas eszmék erőszakos megbuktatására, lejáratására törekednek. S mire az ötvenedik Kossuth-szobor érdekében fog agitálni a nagy apostol fia, elénekelheti, hogy „elfogyott a regimentje.” És a magyarországi szobor állítások történetének vázlata.

Kérdéshetők sokan, mily alkalomból írónak e sorok? Mi kölcsönöz e cikkeknek ma különös aktualitást? Azoknak csak azt felelhetem, hogy szégyellem bevallani azt. Azoknak csak azt mondhatom, hogy takarják el ők is az arcukat és szégyeljük magukat úgy, ahogy minden magyar szégyenkezhetik és pirban ehet az arca, hogy *Jókainak nincs szobra még!*

Holnap lesz négy esztendeje annak, hogy a legnagyobb magyar író elhunyt és még alig néhány ezer korona gyűlt össze a szobrára.

Tudják, hogy ez mit jelent? Azt, hogy indolensebb, halátlanabb, nagy emberekhez méltatlanabb nemzet nincs a magyarnál. Nem hiszem, hogy van ország, mely egy Jókai kimulása felel o y gyorsan napirendre téri volna, mint mi. Nem hiszem, hogy van nép, mely ennyi ideig tűrte volna, hogy legnagyobb mesemondójának örök emlékét nem hirdeti ércszobor. Állítom, hogy csak a magyar nemzet képes akkora halálanságra, hogy jeltelenül hagyja legnagyobb költőjének sírhelyét.

Csak nemrég hozta nyilvánosságra a Jó-

kai-szobor bizottság a Jókai-szobor emelésére történt pénz-gyűjtések eredményét. Nem teszem meg azt a szégyent azokkal, kik e sorokat olvassák, hogy számokban kilrom a gyűjtés eredményét. Mert annál szégyenletesebb, gyalázatosabb eredményt úgy sem olvastak volna életükben. Olyan kis összeg az, melyből egy valamire való sírmlék se telik, nehogy szobor, mely méltó legyen állítójához, mely méltó legyen a költőhöz! Maholnap állni fog az ötvenedik Kossuth-szobor már áll a Bartha Miklós sírmlék, nemsokára a Tóth Béla emlék, melyek mind azt hirdetik, hogyha lelkes emberek, agilisak és ernyedetlen szorgalmúak, kik fáradhatatlanul dolgoznak nemes és szép terv érdekében, vessik kezükbe a Jókai-szobor gyűjtését is, úgy ma talán e sorok nem kerültek volna nyilvánosságra.

Hogy Jókainak a mai napig se sírmléke, se szobra nincs, ez a magyarra vall. Hányszor hangoztattuk már, hogy az az átka népünknek, hogy folyton csak politizál s a politika megakadályozza ugyszólván minden más irányu nemesebb törekvéseit. Valósággal komikum látni, mint tömjéneznek egyes politikusokat, mint övezik babérral fejüket. Magyarország a politikus imádás hasája. Ugy rajonganak a politikusokért, hogy elfelejtenek Jókainak szobrot emelni. Pedig merem állítani, hogy egy Jókai-regény többet használt és használ ma is a magyar nemzedéknek, mint a legkörülrjongottabb

vásárt, ha tudta az illetőről, hogy van vagyona hozzá, hogy azt a buzát össze is vásárolja. Eljött aztán Julius és a buza ára vagy 7 frt 50 krajcár volt, vagy 7 forint, de esetleg 8. Ha 7 frt 50 krajcáron kelt a buza, akkor nem nyert a spekuláns semmit az üzleten, de 7 forintnál már 10,000-szer ötven krajcárt nyert és 8 forintnál ugyanannyit veszett.

Ez a játék aztán elfajult és a készáruval rendelkező emberek mellett ott vannak a számítók, akik örült kvantumokat adnak és vesznek így — papíron, mint például az a szerencsétlen aradi kereskedő is, aki a spekuláció következtében elvesztette egész vagyonát.

Hát ebben van a szörnyőség. Ez nyeli el az életet, a vagyont, a tisztességet és ez teremt milliókat a semmiből. Mert a milliókra menő métermázsákat soha nem liferálják, azt a buzát soha el nem vetik, nem is aratják, az nincs. Csak azok a forró könnyek vannak, amelyeket elhagyott anyák és gyermekek hullatnak az elünt családfő után.

És azok a semmiből támadó és semmivéváló véres milliók abból a verejtékből gyűlnek össze, amit a földet turó szegény rabszolgák hullatnak a barázdára, hogy öt méter magot kiharcoljanak . . .

. . . Ez a börze.

A képviselőház ülése. A képviselőház mai ülése néhány percre tartott mindössze. *Rakovszky István* elnökelt s elsőben is bejelentették a bizottságok eddig történt megalakulását. *Hoitsy Pál* beterjesztette a pénzügyi bizottságnak az 1908. évi költségvetésről szóló jelentését. A budget tárgyalását a szerdai ülésre tűzték ki. *Günther Antal* igazságügyminiszter három javaslatot terjesztett be: a birtokrendezésről, az országos ügyvédi gyámintézetéről s a közönséges büntetések kiadásáról. A legközelebbi ülés holnap lesz s ezen mentelmi ügyeket és kérvényeket tárgyalnak.

Szterényi a munkáskérdésről. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Az országos iparegyesület tegnap tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen részt vett a kereskedelemügyi miniszter képti esetében *Szterényi József* államtitkár is, aki a munkáskérdésről nagyfontosságú nyilatkozatot

képviselőik ékes szóadatal. Egy Jókai regény kiállja még a versenyt az egész magyar parlamenttel. De a politikusok annyira bálványozzák önmagukat, annyira hódolnak az ön kultusznak, hogy nem csoda, ha a Jókai szoborról teljesen megfeledkeznek.

De nemcsak ők feledkeznek meg. Mindenképpen a mindennapi élet ezer változatát közepebben kell tartani mindig a közönség figyelmét és érdeklődését valamilyen ügy érdekében. Legjobb bizonyítéka ennek a Pesti Hírlap és Tóth Béla síremlékére való gyűjtés. A Pesti Hírlap buzgóságát már eddig is nagy siker koronázta, mert olzönyára nagyobb ambícióval tud agitálni terve érdekében, mint azon reprezentáló urak, kiknek kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy a magukra vállalt kötelességnek minden tekintetben a legkiforrottabban eleget tegyenek és a Jókai szobor ügyé: végre-valahára lyélbe üssék.

Nem hiszem, hogy lehet-e nagyobb szegényünk, mint az, hogy Jókainak se síremléke, se szobra nincs még. Nem hiszem, hogy van nemzet, mely ilyen fekete hálátlansággal fizeti vis a költő királynak pazar szellemi kincseit, melyeket harminckét nyelven lefordítva olvashat és élvezhet a világ. Az amerikai magyarok nemsokára szobrot emelnek Jókainak, mikor mi még a gyűjtés elején tartunk majd.

Nem hiszem, hogy van kormány, dicső-

tett. *Szterényi* azt mondotta, hogy ha gazdasági fejlődésünk kérdésével komolyan foglalkozunk, lehetetlen elkerülnünk azt a kérdést, mi történjék az immár nagyon elfajult munkáskérdéssel. Ki kell küszöbölni, ha kell, a legszigorubb intézkedésekkel is, jobbra is, balra is a munkáskérdésből a hatalmi kérdést. Sajnos, ma a munkáskérdés eddig tulnyomóan hatalmi kérdés, azzá tette a munkások egy része. Ezt az ipartörvényjavaslat második része gyökeresen ki akarja küszöbölni, mert annak, hogy egy munkás elbocsátása követelések azért, mert egyik-másik szervezetnek nem tagja, nem szabad előfordulnia. Ez jogtalanság, amelyet a törvény teljes szigorával kell sújtani.

Az aradi román zsinat.

Az első két nap.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 4

Tegnap, vasárnap ült össze az aradi görög keleti egyházmegyei zsinat *Papp I. János* püspök elnöklete alatt. A tanácskozásokat délelőtt ünnepélyes istentisztelet vezette be a görög katolikus templomban, ahol maga a püspök celebrált nagy segédlettel. Ott voltak többek között *Hamssea* Ágoston archimandrita, *Mangra* Vazul püspöki helynök, *Ciorogariu* Romulus szeminárium igazgató, *Beles* Vazul, *Serbu* Péter, *Lucutza* Mihály, *Munteán* Sándor, *Georgia* János, *Suciu* János dr. protodiakonus, *Lázár* és *Szekula* diákonusok.

A zsinat tanácskozásait, melyen az összes zsinati tagok megjelentek, a szeminárium dísztermében nyitotta meg *Papp* püspök. Megnyitó beszédében említést tett az *Apponyi* féle népiszkolai törvényről és annak végrehajtásáról. Az egyes egyházmegyéknek szentszékel — ugyan — a metropolia utasítása következtében elvégezték az egyes közösségekben a tanítói fizetések összehárását és az összeállított adatokból örömmel konstatálható, hogy az egyházközségeknek igen jelentékeny része biztosította a tanítói fizetéseknek a törvény által előírt minimumát, nehogy a kormány beavatkozó jogát túrni legyenek kénytelenek. Azoknak az iskoláknak sorsáról, melyeknél a fizetéskiegészítés

ségben, glóriás fénytől övezetten uralkodó kormány, nemzeti kormány, mely ilyen letargikus egykedvűséggel nézze egy meghalt Jókainak feltelen emlékeit, mint a miénk. Mely ezeket áldoz pauszálakra, de kötelességének ismeri a Jókai-szobor ügyét ad akta tenni s ezáltal elejét venni — támogatása hiányában — a kötelességszerű vágyak mielőbbi megvalósulásának.

. . . S ha vannak magyarok, kiket saivosen látnak a bécsi Burgban s akik néha (ha nem is mindig) a Felső körűl hangoztatni merik magyar voltukat, bár ezt tetekkel nem is igazolják, álljanak a Felső elé bátran és merészen és mondják: „Uram, királyom! Jókainak, a legnagyobb magyar mesemondónak még nincs szobra Magyarországon. Kevés a pénzünk és a tisztességünk hozzá, hogy azt felállítsuk! Tőled várunk segítséget, adakozz hű nemzeted nagy költőjének szobrára!”

És én meg vagyok győződve, hogy a magyar király ő felsége a mondottak hallatára igazat ad hű szolgájának és mint a hivatalos lap legközelebbi száma bizonyítandja, Jókai síremlékére és szobrára 200 (mondó: kettőszáz) koronát házi pénztárából legkegyelmesebben adományozni méltóztatik!

az egyházközség anyagi erejétől nem tellett, a jövő évi egyházi nemzeti kongresszus fog hátróznal. Felemlítette még az elnöki megnyitó az aradi román felsőbb leányiskolát is, melynek fentartását az egyházmegye lelkére kötötte.

A beérkezett jelentéseket tárgyalták ezután. A zsinat főjegyzője, dr. *Civhandu* időközben lemondott állásáról, melyre *Goldis* Lászlót választották meg.

Ma délelőtt az egyes bizottságok tartottak ülést a tanácskozási anyag előkészítése céljából, délután pedig három órakor folytatták a zsinat tanácskozását. Napirenden volt a gazdasági tanács jelentése az egyházmegye vagyoni helyzetéről. Felülvizsgálják a beterjesztett számadásokat és azokat rendben találva, jóváhagyási záradékkal látták el. Az egyházmegye új birtokain, a *szerebszentpéterin* és a *csermődin*, a gazdálkodást rendben találták. Az előbbinek kezelőjéül *Baila* Konstantint nevezték ki. Az ülés végén a *hódosbodrogi* zárda számadásait vizsgálták felül és adták meg a felmentést a szentszékeknek.

A zsinat tanácskozásait holnap folytatják. Valószínűleg már ekkor kerül sorra az iskolai bizottság jelentése, melyen kívül még az egyházi és kérvényi bizottság jelentéseit fogják tárgyalni.

Életunt lelkész.

A pécskai káplán felakasztotta magát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 4

Szomorú esemény történt tegnap a szomszédos Pécskán A római katolikus plébánia fiatal, közkedveltségnek örvendő káplánja, aki már hosszú idő óta működött Pécskán, tegnap öngyilkosságot követett el. A művelt és rokonszenves pap tragédiája általános részvétet kelt ugy Pécskán, mint a környéken, ahol az öngyilkost nagy szimpátia övezte. Az öngyilkosság részleteiről pécskai tudósítónk a következőket jelenti:

Hollósi Ferenc segédlelkész, *Hollósi* Jakab aradi nyugalmazott máv. főellenőr fia tegnap délután öngyilkossági kísérletet követett el. A szerencsétlen pap, lakásán felakasztotta magát. Mire észrevették, már eszméletlen állapotban volt. A cselédség, amely szerencsére még idejekorán behatolt a szobába, levágta Hollósit a kötélről és az előhívott orvos csakhamar életre keltette. Állapota azonban súlyos és hosszú orvosi gyógykezelés alatt kell maradnia.

A fiatal pap tragédiájának oka betegségében keresendő. *Hollósinak* ugyanis régen szervi baja van. Az eset annál szomorubb, mert *Hollósi* nem első ízben követett el öngyilkosságot. Kínzó betegsége már évekkor ezelőtt győzött és öt évvel ezelőtt szintén megakart válni az életől. Öngyilkossági kísérletét Aradon követte el, a *Simay*-féle gőzfürdőben, ahol egy kabinba zárkózva kétszer föbe lötte magát. A golyók azonban nem ütöttek halálos sebet. *Hollósi*, hosszú idő múlva bár, de felgyógyult. De kedélyállapota ezután sem változott. Állandóan nyomott hangulatban volt, amely a betegség súlyosodása révén kétségbeeséssé fokozódott. Kínzó baja négy héttel ezelőtt ágyba döntötte és spátbiában feküdt hetekig, míg tegnap egy őrizetlen pillanatban elkövette az öngyilkossági kísérletet.

Az orvosok remélik, hogy megmenthetik az életnek, amely eddig kevés örömet adott számára. Az öngyilkosság híre Aradon is széles körökben részvétet keltett, miután *Hollósi* itt is sokan ismerik.

BOTRÁNYOK

a Polónyi-Lengyel pör tárgyalásán.

Lengyelt elítélték.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 4.

Drámai fordulatokban, izgalmas jelenetekben gazdag volt a Polónyi-Lengyel pör vasárnapi tárgyalása. Alig másfél óráig tartott az ülés s e rövid idő alatt a váratlan meglepetések egész sora tette szenzációssá a tegnapi tárgyalást. Az elnök békéltető felhívására senki sem jelentkezett, ehelyett föllállt Balás Elemér dr. királyi ügyész és halotti csöndben bejelentette, hogy egy esküdtbíró felkereste és elárulta előtte az esküdtbíróknak már megformált véleményét. A bejelentés, mint a villámcsapás, úgy hatott mindenkire, a bíróságra és a hallgatóságra egyaránt. Az ügyésznél — mint az *Aradi Közlöny* rendkívüli kiadása már jelentette — Mahunka Imre pótesküdt volt, aki önként jelentkezett és bírói esküjére való hivatkozással kijelentette, hogy nem árulta el az esküdték véleményét, csupán arra kérte az ügyészt, hogy valami uton-módon mentesse föl az esküdtbírói szolgálat alól. Zsitvay Leó elnök, majd a bíróság úgy határozott, hogy az esküdtbírók a pótesküdttel együtt megmarad és ítélkezni fog a pörben. Ekkor Polónyi Géza nyilatkozni akart a békére való felhívásra, az elnök azonban nem engedte meg a felszólalást, aminek az lett később, a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó bírói határozat kihirdetése után, a következménye, hogy Polónyi Géza eltávozott a tárgyalóteremből és képviselőtél fiára, Polónyi Dezsőre bízta. Két közgyűlési tudósítás felolvasásával véget ért a bizonyítási eljárás s a tárgyalás folytatását ma délután négy órára halasztotta el a bíróság. Most már tehát lesz ítélet a nagy pörben, amely máris annyira feltűzelte a szenvedelmeket, hogy alig van rá példa a judikaturában.

Ma éjszaka már elhangzottak a pörbeszédék is s éjjél után mindenkéi izgatottan leste a hajnalban meghozandó ítéletet. Mikor e sorokot éjjél után két órakor írjuk, fővárosi tudósítónk azt jelenti, hogy az ítéletet hajnali 5 óra előtt aligha hozza meg a bíróság.

A tárgyalásról ezeket írjuk:

Indiszkkrét esküdt.

Az elnök: Folytatjuk a tárgyalást és pedig abban az ügyben, melyre vonatkozólag felhívtam a feleket, hogy lparkodjanak megfelelő köcsönös nyilatkozatokkal az ügyet békésen befejezni. Kivánnak e tekintetben előterjesztést tenni? Nem. Akkor folytatjuk a tárgyalást azzal, hogy az ügy békésen elintézhető nem volt.

Balás Elemér dr. ügyész: Kegyeskedjenek nekem megengedni, hogy én tegyek előterjesztést és ezzel kapcsolatban indítványt, melyre nézve véghetetlenül kérem méltóságodnak és a tekintetes kir. törvényszék odafigyelését és azt, hogy szavalmat, amelynek minden

betűjére súlyt helyezek, amelynek minden bűtjét meggondoltam, kegyeskedjenek, ha azok netalán valamivel hosszabbra nyulnának, mint ahogy számítanám, türelemmel meghallgatni. Tegnap ezen a tárgyaláson tanuja voltam annak, hogy az esküdt urak kijelentést tettek abban a tekintetben, hogy az esküdt urak semmi néven nevezendő további bizonyítási eljárást nem kívánnak, mert már megállapodott véleményük van az ügy egész anyagáról és ez egyértelmű közös megállapodás. Az itélni hivatott esküdt urak eszerint köreadták azt a meggyőződésüket, hogy mielőtt akár a vád részéről még eddig egyetlen egy bizonyítékot produkáltak volna, akár a védelem részéről még kívánt bizonyítékokat meghallgatták volna, ők már ebben az ügyben megalkották verdiktjüket.

Az elnök: Ünnepeyesen az összes esküdték nevében ezt az inszinuációt erőlyesen visszautasítom. (Helyeslés az esküdték padjain.) Hogy meri az ügyész ur nyilvánosság előtt azt mondani, hogy az esküdték elárulták volna már előre az ítéletüket? Ők csak a bizonyításra vonatkozólag nyilatkoztak. Ne méltóztassék senkit se gyanúsítani. Őnek erre nincs joga.

Az ügyész: Kérem, teljes nyugodtsággal hallgatom végig méltóságodnak szavait, ezen a helyen engem kötelezően a nyugodtság. De engedelmet kérek, hogy kijelentsem még azt is, hogy ugyanezen a tárgyaláson megtörtént az is, hogy az egyik esküdt ur: Schwarz Vilmos, otthagya esküdti székét, dacára annak, hogy az esküdti eskü aképen szól, hogy az ügy folyamata alatt senkivel mással, mint esküdtársával nem érintkezhet, odament a vádlotthoz és a vádlottal az ügyről beszélt. (Zaj az esküdték padjain. Ezy hang az esküdték padjáról: Nem azonosítottuk vele magunkat.)

Az elnök: Ne méltóztassék sértegetni az esküdtéket, mert különben felfüggesztem az ülést és intézkedem aziránt, hogy a főügyészség más ügyészt rendeljen ide ki.

Az ügyész: Végső előterjesztésem pedig az — és ennek kijelentésénél előre kell bocsátanom azt, hogy én az illető ur eljárását teljesen becsületes, jóhiszemű indokból eredőnek tekintetem és tekintem, de kötelességemmel erről nem hallgathatok — hogy tudomására kell juttatnom a tek. törvényszéknek és a nyilvánosságnak, hogy tegnap délelőtt anélkül, hogy ki kerülhettem volna, az esküdt urak egyike engem felkeresett és megmondta, hogy mi az esküdt uraknak számszerinti arányban a határozata. (Zaj és felkiáltások az esküdték padjain: Neveket kérünk!)

Kitör a vihar.

Az elnök: Addig nem engedem tovább beszélni, míg meg nem mondja, ki volt.

Az ügyész: Ha kegyeskednek megvárni, én mindenre felelek. Eczre a kérdésre, méltóságos uram, feleletem a következő: Jelestem, hogy

én annak az embernek eljárását becsületes, jóhiszemű — nevezsük — botlásnak tekintem. Én egyénileg nem érzem magamat jogosítva arra, hogy megnevezsem. (Nagy zaj és felkiáltások az esküdték padjain: Nevezze meg! Kéveteljük! Addig nem hisszük!)

Ullmann Pál esküdt: Én nem jövök addig ide!

Az ügyész: Nem nevezhetem meg, mert az egyéni izlésem tiltja, de nem nevezhetem meg azért sem, mert erre nézve hivatalos titoktartás kötelessége köt. (Zaj.) Én meg vagyok győződve, hogy az illető ur ez iránt, az én megnevezésem nélkül is önmaga fog jelentkezni. Eczek után tekintettel arra, hogy ebben az ügyben még sem a bizonyítékok beszerzése befejezve nincs, sem a vádnak, sem a védelemnek érvel még elő nem terjesztettek és az esküdt urak máris kijelentik itt, hogy ebben az ügyben meg van a véleményük, sőt ezt nekem hivatalosan bejelentették, mert hivatalosan történt, nem besugásképen, ezt az illető ur egész reputációja, becsülete érdekében jelentem ki, — ebben az esetben az esküdt urakat a jelen ügy elbírálására most már elfogulatlanak tekinteni nem lehet és ennél fogva tekintettel arra, hogy az elfogulatlanságnak az érve: a tárgyalás minden mozzanatában bármikor joga van érvényesíteni mindegyik félnek, tekintettel arra, hogy az elfogulatlanság érvényesítését a törvény az esküdtékre nem, hanem az itélőbíróra és a jegyzőkönyv vezetőre zárja ki, kötelességemnek tartom erről a helyről azt az indítványt terjeszteni a büntető pörrendtartás 68. §-a alapján a törvényszék elé, kegyeskedjék bírói végzést hozni és megállapítani azt, hogy ez az esküdték ennek az ügynek elbírálására most már magát elfogulatlan deklarálták és méltóztassék az ügyet más esküdték elé utalni.

Az elnök: Először Schwarz esküdt ur volt megtámadva, neki adom meg tehát a szót.

Schwarz Vilmos dr. esküdt: Méltóságos elnök ur! Tény az, hogy én szívem sugallatát követve, abban a véleményben voltam, hogy minden tisztességes embernek az a törekvése kell hogy legyen, hogy az urakat kibékülésre bírja. Ezt megtettem. Ha ezzel vétettem, ki akarom jelenteni, hogy itt van a pótesküdt, méltóztassék engem felmenteni az esküdti tiszt teljesítése alól. Meg kell jegyezmem továbbá, hogy nem áll az, hogy megmondtuk egymásnak, hogy mi a véleményünk, sőt nem is tudjuk egymásnak a véleményét. Egyedül csak az anyagra nem kívántuk az esküdték többé bizonyítási eljárást. Ez közös megállapodásunk.

Ki volt az ügyésznél?

Az elnök: A kir. ügyész ur azt mondja, hogy jobb izlése és a hivatalos titoktartás tiltja, hogy megnevezze azt az esküdtet, aki hozzá fordult. Szerintem sem a jóizlés, sem a hivatalos titoktartás nem tiltja, ha nyilvánosan vádat emel bárki ellen, hogy megmondja, ki volt az illető. Ha nem mondja meg ismételt felszólításomra, akkor álljon föl valamennyi esküdt és jelentse ki, hogy egyikük sem volt ott. Aki ülve marad, az lesz az. Jeleljen az illető, aki az ügyésznél volt.

Mahunka Imre pótesküdt: Az ügyész urnál én voltam.

Az elnök: A pótesküdt Köszönöm. Ez nem tartozik ide.

Schwarz Vilmos dr. esküdt: Akkor már most méltóztassék engem felmenteni. Kérem a tek. kir. törvényszéknek e tekintetben való határozatát.

Az ügyész ezután kéri, hogy indítványa fölött határozzon a bíróság.

A határozat.

Az elnök: Ebben az ügyben, amelyről most szó van, határozathozatal céljából visszavonulunk.

Leirer Lőrinc esküdt: A pótesküdt ur nem is tudhatta a mi határozatunkat, esetleges megbeszélésünket, az esetleges ítéletünket, mert mi eddig öt-többé kevésbé nem is vontuk szorosán be ami véleményünkbe.

Az elnök: Most a bíróság visszavonul.

Szünet után.

Az elnök: Megnyitom a nyilvános ülést és kihirdetem a végzést, melyet hoztunk a kir. ügyész ur előterjesztésére vonatkozólag. Felolvasatom mindennekelött a büntetőperrendtartás 68. §-át.

Mikovich Lajos szavazóbíró olvassa: „A vádlónak, a terheltnek vagy a magánfélnek kérelmére mellőzni kell azt a bírót vagy jegyzőkönyvvezetőt, akire nézve valamely törvényes kizáró ok forog fenn, vagy a kinek elfogulatlansága ellen alapos okot hoznak fel. A főtárgyalásnak, illetőleg a felső bíróság elé kitűzött tárgyalásnak megkezdése után az ezeknél eljáró bíróval, vagy jegyzőkönyvvezetővel szemben csak a kizáró okok érvényesíthetők.”

Az elnök: Ebből világos, hogy a megindított tárgyalás kizáró okokra vonatkozik. Erre nézve nem méltóztatott hivatkozni, ennél fogva nem is vagyok jogosítva ezt az esküdtzseket megbontani és eljárását megszüntetni. Más esküdtzsek kiküldésére nézve világos a perrendtartás rendelkezése, hogy csak a verdikt kihirdetése után volna ennek helye. Ennél fogva el kellett utasítani az indítványt.

Polónyi nyilatkozni akar.

Polónyi Géza: Bocsánatot kérek, nyilatkozni kívánok.

Az elnök: Mire nézve?

Polónyi Géza: Arra nézve, amire ő méltósága az elnök ur hozzám tegnap a nagy nyilvánosság előtt felhívást intézett.

Az elnök: Erre már felhívtam a feleket, de nem feleltek.

Polónyi Géza: Én jelentkeztem, de nem méltóztatott megadni a szót.

Az elnök: Később majd a perbeszédben lehet előadni. (A szavazóbíróhoz:) Méltóztatassék a bírósági végzést felolvasni.

Polónyi Géza: Bírósági határozatot kérek. Jelentkeztem az elnök ur felhívására és nyilatkozni kívánok a békéltetés tárgyában hozzám intézett kérdésre.

Az elnök: Ez nem perrendi felszólalás.

Polónyi Géza: Méltóztatassék megtagadni.

Az elnök: Nem engedem meg a szót. Felolvasatom a végzést.

Az ügyész utólag semmiségi panaszt jelent be a határozat ellen.

A bizonyítás kiegészítése.

Mikovich Lajos szavazóbíró olvassa föl a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó bírósági végzést, amely többek között ezeket tartalmazza:

Ha a cikkben tényállítások sorolhatnak fel, ezek tudásából keletkeznek és ezekre vonatkoznak a bevezető vélemények kijelentése. Így cikk tehát nem foglalhat magában nagyobb körű diffamálást, mint ahány esetet közöl. Ezért tehát a bizonyítás is csak ezek valódságára volt eirondelhető. Ezek közül egyedül a Dunagőzhajózási Társaság partbérleti ügyében mutatkozott szükségnek a bizonyítás kiegészítése. Vitás maradt ugyanis a felek közt, hogy a társaságnak nyújtandó kedvezmé-

nyek tekintetében megváltoztatta e Polónyi Géza előbbi álláspontját a társaság javára. Felolvasatik tehát a közgyűlésnek e tárgyban hozott végső határozata, valamint az ezzel leendő egybevetés végett Polónyinak e kérdésben tartott első közgyűlési felszólalása és pedig a Fővárosi Közlöny illető számaiból, mint amelyekre a felek maguk hivatkoztak és amelyeknek felolvasása ellen eképen akadályok fenn nem forognak. A többi esetben azonban a tényállás teljesen fel van derítve vagy legalább is aképen, hogy azokra további bizonyítás felvétele már helyet nem foglalhat.

Polónyi távozik.

A végzés felolvasása után az elnök kijelenti, hogy jogorvoslat bejelentésének van helye.

Az ügyész indítványai visszautasítása miatt semmiségi panaszt emel.

Polónyi Géza: En is benyújtottam indítványokat és miután azok is mellőztettek, a 384. §. 9. pontja alapján magam is semmiségi panaszt jelentek be. Együttal, tekintetes sajtóbíróság és tekintetes esküdt urak, miután mindama köteleességemet, amelyet leróhattam, leróttam és további teendőm nincs, tisztelettel bejelentem, hogy az ügy további tárgyalásában részt nem veszek.

Az elnök: Tessék bevárni a védő urat.

Polónyi Géza: Erdekem képviseletéről gondoskodtam. (Polónyi Géza eltávozik a tárgyalóteremből.)

Vázsonyi Vilmos védő beadott indítványai mellőzése miatt szintén semmiségi okot jelentett be.

Az elnök: Tehát valamennyi érdekelt fél semmiségi panaszt jelentett be.

Polónyi Dezső bemutatja írásbeli felmatalmazását.

A semmiségi panaszok jegyzőkönyvben való vétele után **Mikovich Lajos** bíró felolvassa a bizonyításba felvett két okiratot s ezzel a bíróság befejezte a bizonyítási eljárást.

A pótesküdt nyilatkozik.

Az elnök: Mielőtt tovább mennénk, a pótesküdtnek, miután az ügyész ur indítványát, mely az ügynek más esküdtzsek elő való utasítását kérte, csak formailag kellett visszautasítani, alkalmat kívánok adni, hogy igazolja magát, mit keresett az ügyésznél és mit mondott neki.

Mahunka Imre pótesküdt: Méltóságos elnök ur, mélyen tisztelt sajtóbíróság! Itt tegnapelőtt hargzott el Schwarz Vilmos esküdt ur szájából, hogy ő meg van gyanúsítva azért, mert őt Polónyi Géza tartják. Én, aki ide esküdtzszolgálatot jöttem tenni, eljöttem azért, hogy végrehallassam az összes tanuvalomásokat, azokat is, melyeket a halott szájából vettek ki és ha lehet, visszaadjam, mint esküdtbíró azoknak a becsületét, akik itt keresték a becsületet. De nem azért jöttem ide, hogy én becsületemet elveszítsem. A legjobb hszemmel mentem az igen tisztelt királyi ügyész urhoz azzal a kérdéssel, vajon módomban van-e nekem az ellen tiltakozni, hogy az esküdtzseki tárgyaláson tovább részt vegyek, mert kijelentésbe is helyezték, — itt van Uilmann dr. ur — hogy esetleg ha valaki az esküdtzsek sorából kidőlné, Mahunka Imre kerül oda és akkor nincs kizárva, hogy én leszek ennek az esküdtzseknél főnöke. Tehát nem akarván azt, hogy én akár az egyik, akár a másik félről, mert kijelenthetem becsületszavamra, hogy én Polónyi Gézával ebben az életben még soha nem beszéltem . . .

Az elnök: Arra tessék felelni, mit mondott az ügyész urnak? Erzelmeiről nem tartozik senkinek sem beszámolni.

Mahunka Imre pótesküdt: Azt mondtam az ügyész urnak, hogy ezek után nyugodt véleményem nem adhatok ilyen alakulásból kifolyólag, és kérem, hogy valami módját keressének annak, hogyan szabaduljak az esküdti szolgálat alól. Az volt a gyengeségem, hogy épen az ügyész urhoz mentem, mert ezt talán másutt is megtudhattam volna. De a kocsim épen arra ment, leszállottam tehát kocsimról és kértem, ne vegye rossz néven, hogy felkeresem. Én ma előre bejelentettem az urnak ilyen irányban való felszólalásomat, az urnak leszavaztak . . . (Felkiáltások az esküdtzsek padján: Ezt nem jelentette be.)

Az elnök: Maradjunk annál, hogy az ügyész urnak mit mondott. A többi nem lényeges.

Mahunka Imre pótesküdt: Az ügyész urnak ezt mondtam. A szavakra nem emlékszem vissza, mert igazán mondom, igazott vagyok, de ezekkel a szavakkal mondhattam, hogy én ebből az esküdtzsekből azért kívánok távozni, nehogy engem akár az egyik, akár a másik fél részéről gyanu terhelhessen.

Az elnök: Tehát semmi egyebet nem mondott, minthogy szeretne szabadulni és hogy miért szeretne szabadulni. Ezt itt mint esküdtbíró tett esküdjének ereje alatt adja elő?

Mahunka Imre pótesküdt: Igen.

Az elnök: Hát csak szabadulni akar?

Mahunka Imre: És kérem is, ha lehet felmentésemet.

Vázsonyi: Kizárását kívánom indítványozni nyilatkozata alapján.

Az elnök: Nem engedek senkinek sem felszólalást.

Kinek van igaza?

Az elnök: Felkérem a kir. ügyész urat, szíveskedjék az esküdtzsekhez intézendő kérdés szövegét benyújtani.

Az ügyész: A kérdés szövegét benyújtom. Együttal kérem, hogy mivel talán a jegyző ur nem hallotta, méltóztatassék most jegyzőkönyvbe venni azt a kijelentésemet, hogy én az esküdt ur előadásával szemben is minden szavamat fentartom. (Átnyújtja a kérdés szövegét.)

Vázsonyi: Méltóságos uram, méltóztatassék megengedni, hogy törvényeségi határozatot kérjek azon indítványomra, hogy az ügyész ur előadása alapján, aki közhivatalnok eskü alatt tett itt arról vallomást, hogy egy esküdt előtte számarányokat emlegetett, a pótesküdt urat méltóztatassék a további tárgyalásból kizárni. (Mozgás.) Bocsánatot kérek, a közhivatalnok eskü mindenkor van olyan szent, mint az esküdt urak időleges esküje és én nem is habozom kijelenteni, hogy a királyi ügyész ur szavának teljes hitelt adok, midőn itt nyilvánosan arról tett vallomást, hogy ez az egy esküdt előtte számarányokról beszélt. Ennek az esküdtnek tehát egy pillanatra sem szabad továbbra is az esküdtzsek padján ülnie, nem szabad jelenlétével az esküdtzseket befolyásolnia, amiért határozatot kérek arra nézve, hogy ez a pótesküdt a tárgyalás további folyamán az esküdtzsek padján való tartózkodástól kizárassék, az esküdtzseknél részt ne vehessen.

A pótesküdt: Az Imre előadám, hogy a mondottakon kívül többet az ügyész urnak nem mondtam. Erre becsületszavamra is adtam. Igazolhatnak esküdtzstársaim, hogy közöttünk semmiféle megállapodás nincs. (Felkiáltások az esküdtzsek sorában: Nincs! Nincs!)

Az elnök: Volt-e egyáltalában az esküdt ur abban a helyzetben, hogy számarányokat tudjon mondani? (Felkiáltások az esküdtzsek sorában: Nem! Az ki van zárva. A számarányo-

kat nem tudhatja senki.) Eanél fogva nincs jogunk senkit sem kizárni. A védelem ezt a kifogását majd érvényesítheti a semmisségi eljárás folyamán.

Vázsonyi: Ez ellen is semmisségi okot jelentek be a csalakozom általában a kir. ügyész nr bejelentett semmisségi panasz hoz.

A kérdések.

Ezután a bíróság felolvastatta az ügyész által benyújtott kérdést, amelyben Lengyel régalmazásban kéri bűnösnek kimondani. A védő és az esküdtek a becsületsértésre vonatkozó pótkérdések feltevését indítványozták. A törvényszék a kérdések megszövegezése céljából ma délután 4 órára halasztotta a tárgyalást.

A mai tárgyalás.

A Polónyi—Lengyel pör ma délutáni tárgyalásán Zsitvay Leó elnök felolvastatja az esküdtekhez intézendő négy kérdés végleges szövegét, amely a következő:

1. Bűnös-e Lengyel Zoltán abban, hogy a „Nap” című napilapban „Vádat emelek” felirattal közzé tett cikkének a vádiratban megjelölt szavaiban Polónyi Gézaról, mint a törvény által alkotott testület tagjáról oly tényeket állított, anélkül, hogy azok valóságát igazolta volna, amely tények valóság esetén a bűnvádi, vagy fegyelmi eljárás megindításának okát képeznék, vagy őt közmegegyezésnek tennék ki?

Ha nem,

2. bűnös-e abban, hogy Polónyi Géza ellen, mint a törvény által alkotott testület tagja ellen meggyalázó kifejezéseket használt, anélkül, hogy azok valóságát bebizonyította volna.

Ha nem,

3. bűnös-e abban, hogy Polónyi Gézaról oly tényeket állított, anélkül, hogy azok valóságát bebizonyította volna, amely tények valóság esetén ellene bűnvádi, vagy fegyelmi eljárás megindításának okát képeznék.

Ha nem,

4. bűnös-e abban, hogy Polónyi Géza ellen meggyalázó kifejezéseket használt anélkül, hogy azok valóságát bebizonyítani tudta volna.

Semmisségi panasz a kérdések miatt.

Az ügyész semmisségi panaszt jelent be a 2. 3. és 4. kérdőpontok feltevéséért, míg a védő megnyugodott a kérdések szövegében.

Az elnök megállapítja, hogy a királyi ügyész és a védő kétszer szólhat fel, az utolsó szó pedig a vádlottat illeti. Az ügyész felszólalása után közvetlenül a sértett fél képviselője egyszer szólhat fel.

Egy esküdt felmentést kér, mivel köllözök.

Elnök: Igen sajnálom, a törvény már most ezt nem engedi meg. Vegyük úgy, mintha háboruban lennének és míg győztem, vagy vereség nem áll-be, mindnyájuknak helyén kell maradnia.

A pörbeszéd.

Ezután Balás ügyész mondja el vádbeszédét a három óra hosszáig a pör tárgyalása során már felhozott okokat taglalja, amelyekből ő lelkéből megvan győződve arról, hogy a Lengyel Zoltán által állított tények nem felelnek meg a valóságnak és a régalmazás ismérveit tartalmazzák. Részletesen foglalkozik Lengyel minden egyes vádjával, azután ezeket mondja:

— Polónyi Gézát elérte a nagy emberek fátuma, hogy mindenki vele foglalkozván, minden ember véleményét alkotott róla. Egy tett, egy mondás, egy mozdulat elég volt arra, hogy mindenkinek figyeleme rajta összpontosuljon. A meggyőződés rohan szájáról szájra és pár óra alatt ezreknek fülébe jut. Nem kell neki csak egyetlenegy embernek meggondolatlanul elejtett szava, amit az illető a következő pillanatban már megbán, de a szó tovább halad a harmadikhoz, a tizedikhez, a századikhoz és a századiknak fülében az már egy megeselekedett igazság.

Nem kérem önöktől, hogy ítéljék el Lengyelt akkor, ha Polónyit nem régalmazta. Mondják ki akkor, hogy az a meggyőződésük, hogy amit Lengyel Zoltán írt, azt be is bizonyította Szabályalanságot követnének el, ha másképp cselekednének. De ép oly helytelenséget követnének el akkor, ha ámbár az a meggyőződésük, hogy nem bizonyította be állításait, mégis felmentenék. A kérdésekre feleljék meggyőződésük szerint. Ez a közérdek, az igazság nevében arra kérem önöket, méltóztassék az első kérdésnek igenlő megválaszolásával igazságot szolgáztatni.

Műst a sértett képviselője, Polónyi Dezső dr. következett volna, de ő kijelentette, hogy nem kíván szólni.

Tíz percnél szünet után Vázsonyi Vilmos dr. kezdett bele nagyszabású védőbeszédébe és hat óráig keresztül beszélt fél kilenc órákor az elnök egy óra szünetet adott, amely alatt az esküdtek szobájukba zárkózva megvacsoráztak.

Vázsonyi maró guynyal és erős logikával bizonyítja az egyes esetekből, hogy Polónyi tényleg olyan ember, aki közéleti szereplését becsület ellenes vagyonszerzésre használta fel. A Beke-ügyből kimutatja, hogy Polónyi olyan dolgot végzett, amelyre tisztességes ügyvéd nem vállalkozott volna. Ha nincs is itt szó arról a zsarolásról, amelyet a büntetőtörvénykönyv körülír, oly erkölcsi zsarolásról van szó, amely teljesen átment a köztudatba és amelyet minden tisztességes ember elítél. A többi esetekből szintén kimutatja, hogy Polónyi közéleti szereplését vagyonszerzésre használta fel. A közúti vasút ügyében Polónyi törvényhatósági bizottsági tagságát kizárólag aszerint gyakorolta, miképen lett megfizetve a társaságtól. Felolvassa Polónyinak több közgyűlésen elmondott beszédeit, amelyek állításainak igazsága mellett bizonyítanak. Kimutatja, hogy Polónyi a Cséry-ügyben nem mint ügyvéd, hanem mint közvetítő, közbenjáró szerepelt. Magyarországnak régi baja, hogy még az esetben is, ha tisztességes dologról van szó, közbenjárót vesznek. Felmentést kér, mert Lengyel Zoltán kizárólag közérdekből cselekedett, róla köztudomású, hogy a legkorrektebb ember, aki a közéletben kifogástalan szerepet játszik.

A verdikt. — Az ítélet.

Hajnali három órákor jelentik: Amikor Vázsonyi befejezte beszédét, a közönség percekig tapsolt, amiért az elnök kiűritette a termet és figyelmeztette a hallgatóságot, hogy aki nem marad csöndben, azt megbünteti. A replikák elmaradtak. Lengyel ezután 13 percig beszélt. Kijelentette, sajnálja Polónyit, de nem tehet arról, ami történt. Ő a közérdek védelmében tett mindent. Az esküdtek fél háromkor vissza vonultak és három órákor Leirer esküdt főnök kihirdette a verdiktet, amely szerint a második pótkérdésre, amely nyilvános becsületsértésre vonatkozik, héténel több igennel feleltek és így Lengyelt nyilvános becsületsértésben bűnösnek mondták ki.

A törvényszék 3/4 órákor kihirdette ítéletét. Lengyelt 3 hónapi közönséges (és nem állami) fogházra és 1000 koronára

büntette. Súlyosbító körülménynek vették, hogy tekintélyes személyt vétett meg, enyhítő körülménynek pedig azt, hogy közérdekből tette. Az ügyész és Polónyi Dezső megnyugodott s az ügyész az esküdtektől bocsánatot kérve, összes semmisségi panaszait visszavonta.

Vázsonyi semmisségi panaszt jelentett be.

Felfüggesztés csendőrökkel.

Elmozdított román tanító.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 4.

Mióta Apponyi Albert grófnak a felekezeti iskolákról szóló törvénye életbe lépett, folytonos az összeütközés a román iskolák és felettes hatóságai között. Apponyi törvénye tudvalevőleg kiterjeszti az állam felügyeleti jogát azokra a területekre is, amelyekbe eddig tisztán az egyházi hatóságoknak volt joguk beleavatkozni. Így például az új törvény szerint a felekezeti tanító ellen a közigazgatási hatóság folytathat fegyelmi eljárást, azt felfüggesztheti állásától és a felfüggesztést végre is hajthatja.

Felekezeti tanítónak ilyen felfüggesztésére a törvény életbelépése óta még példa nem volt. Egyik aradmegyei községben, Kuvinban történt meg most először, hogy egy román tanítót a közigazgatási hatóság közbenjöttével kellett elmozdítani állásától.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter már hónapokkal ezelőt átírt az aradi román szent-székhez, hogy függeszesse fel állásától Popovics Demeter kuvini román tanítót, aki a magyarság elleni legatás miatt bűnvádi eljárás alatt áll. Popovics a gyerekek t román guyndalokra tanította és ingerelte a gyoroki iskolába járó tanulók ellen.

Az egyházi hatóság nem ismerte el jogosnak a kultuszminiszter e rendelkezését és a felfüggesztést nem hajtotta végre. Erre a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya indította meg Popovics ellen a fegyelmi eljárást és az új elemi-iskolai törvény értelmében felfüggesztette Popovicsot állásától. A felfüggesztés végrehajtására a kultuszminiszter Bogdánffy Béla dr.-t, az aradi járás főszolgabíróját küldte ki.

A főszolgabíró, akinek a kuvini községében ugyanekkor más teendői is voltak, két csendőr kíséretében pénteken megjelent a kuvini községében. Odahívatta Popovicsot és felszólította őt, hogy állását hagyja el, mert különben erőszakkal kell onnan elmozdítania. A tanító erre így válaszolt:

— A román nemzet mindig törvénytisztelő volt és én, mint annak fia, csakis őselm példáját követhetem.

A főszolgabíró ekkor felhívta a tanítót a jegyzőkönyv aláírására. Ezt azonban Popovics megtagadta, kijelentve, hogy felettes hatóságának tudomása és beleegyezése nélkül a jegyzőkönyvet alá nem írja.

A községháza előtt nagy tömeg várta Popovicsot, aki onnan az iskola udvarába ment. Onnan köpves szemekkel vett búcsút a tanítványaitól, majd lakására ment, ahova tüntető néptömeg kísérte.

Popovics ügyét az aradmegyei zsinat tegnapi ülésén interpelláció alakjában szóba hozta Boku Széver, a Tribuna szerkesztője. A népiskolákról szóló jelentések tárgyalása során, alighanem a holnapi tanácskozásán tárgyalják majd ezt az ügyet is.

Aktuális emberek.

*

Szilágyi Dezső és Zsitvay Leó.

Ennek a hének Zsitvay Leó volt a hőse. A közvélemény majdnem kizárólag csak vele foglalkozott. Igaz, hogy két különböző tendenciával: míg némelyek egyenesen a Szilágyi Dezső legmértöbb utódját látták benne, mások (akik a képviselőház folyosóján sokkal többet szerepelnek, mint az ülésteremben) a meggyőződés hangján jelentették ki, hogy ez az ember szégyenfeltja a magyar igazságszolgáltatásnak. Ne kutassuk most, hogy kiknek van igazuk (hiszen nem kell hozzá épen lángésznek lenni, hogy erre hamarosan rájövünk) inkább mondjuk el, amit nem sokan tudnak: hogyan került Zsitvay Leó a budapesti büntetőtörvényszék élére.

Szilágyi Dezsőnek vagy tizenhárom évvel ezelőtt egyszer dolga akadt a Dunántul s véletlenül egy napot Szombathelyen töltött, ahol éppen akkor avatták föl az új igazságügyi palotát. Az ottani jogászok, megtudván, hogy a nagy miniszter a város falai között időzik, rögtön deputációt menesztettek hozzá, s fölkerítették: tisztelné meg jelenlétével a szombathelyiek ünnepét. Szilágyi Dezső elment, végighallgatta a beszédeket s mikor a ceremónia véget ért, így szólt ahhoz a miniszteri tanácsoshoz, aki az utján kísérté:

— Örülök, hogy résztvettem az ünnepen, mert egy ritka és kivételes talentumot ismertem meg egészen véletlenül.

— Kik, kegyelmes uram?

— Zsitvay Leót, az itteni törvényszék elnöke. Abból a rövid beszédből, amit ez az ember ma délelőtt mondott, kétségtelenül megállapítottam, hogy nem igen van hozzá hasonló az egész mostani jogász nemzedékben.

Többet nem beszélt a dologról — hiszen Szilágyi Dezső nem volt bőkezű a dicséreteken — de mikor Székács távozásával megüresedett a budapesti törvényszéken a büntető ügyek élén álló alelnök állása, s a minisztériumban referáltak neki a pályázókról, akik a díszes pozíció elérése végett minden követ megmozgattak, energikusan rázta meg komoly és hatalmas fejét.

— Ej, dobják félre azokat az iratokat...

Erre az állásra már meg van nekem a jelöltem... Táviratozzanak azonnal Szombathelyre Zsitvay Leónak, hogy holnap délelőtt jelentkezzen nálam...

Másnap már Budapesten volt a vidéki törvényszék elnöke s a parancs szerint jelentkezett a miniszternél. Szilágyi nyájasan és mosolyogva fogadta.

— Volna-e kedve hozzá, hogy a Székács helyét elfoglalja? — kérdezte tőle, minden fölösleges bevezetés nélkül.

Zsitvay ijedten ütötte föl a fejét.

— Nekem? — mondta, elhűlve a meglepetéstől.

— Onnek, persze, hogy Onnek...

Zavartan, kómikus grimace-szal vakarta meg a fejebutját Zsitvay Leó.

— Megengedi a kegyelmes ur, hogy őszintén feleljek a kérdésére?

— Természetesen.

— Akkor bevallom, hogy sokkal szívesebben maradnék Szombathelyen. Már úgy rendezkedtem be, hogy az egész életemen át se mozdulok ki onnan...

A miniszter helyeslőleg intett.

— Ahogy gondolja, tisztelt barátom, ahogy gondolja... Nekem ugyan eszembe se jut, hogy erőszakkal hozzam ide Budapestre... De mielőtt véglegesen válaszolna, mégis azt ajánlom, hogy tanácskozzék ebben a dologban a barátai val... Természetesen úgy fog határozni, ahogy

Onnek tetszik, de azt kijelenthetem, hogy ha negyvennyolc óra alatt igen-t nem mond, akkor komolyan meggyűlik velem a baja... Most pedig: a vizionálásra hoinapután!

Zsitvay Leó szomorúan meghajolt s két nap múlva elvállalta a budapesti törvényszék alelnökségét. Azóta ott van. Őszinte bánatára annak a fiók-parlamentnek, mely a képviselőház folyosóján itél elevenek és holtak fölött...

Eltűnt aradi nagykereskedő.

A börzéről — Ausztráliába.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 4.

Az aradi üzleti életben és a társaságokban napok óta egy előkelő nevű aradi kereskedő szomorú esetéről beszélnek, akit a tőzsdejáték szenvedélye az anyagi lejtőre vitt, amelynek a tengeren túl van folytatása.

Bing Béla, az aradi Bing és Löbl bournagykereskedő cég beltagja az elmúlt hetekben eltávozott Aradról s azóta nyoma veszett. Lassan-lassan kétségtelessé vált, amire minden jelből következtetni lehetett, hogy Bing Béla a reá nehezedő súlyos anyagi terhek és veszteségek elől keresett menedéket. Az ügyeskező, azelőtt jó hirben álló bournagykereskedő, aki ez üzletágnak ugyszólván országsszerte ismert szakembere volt, az utóbbi időben súlyos adósságokba keveredett. Ezt mindjárt kezdetben nem ok nélkül hozták kapcsolatba azzal, hogy Bing Béla a gabonatőzsdén játszott. A legutóbbi időben veszteségei oly nagyra nőttek, hogy körülbelül száz-ezer korona különbözet kifizetése vált esedékessé. A bajba jutott embernek ez adta meg az utolsó lökést s egyuttal azt a kényszerítő megoldást, hogy meneküljön.

Nejét és kisgyermekét, akiket a legnagyobb zavarok között hagyott itt, az aszszony családja az elmúlt napokban hazavitte Temesvárra.

Hogy hová mehetett Bing Béla, azt csak sejtik, illetve kombinálják. Némelyek szerint Amerikába ment s állítólag már partot is ért volna. Más föltevés szerint Ausztrália felé vette útját. Ezt az utóbbit az teszi valószínűvé, hogy Bing Béla nagybátyja mintegy negyvenötven évvel ezelőtt kivándorolt Ausztráliába. Ott egy farmot vett, amelyet szerencsés gazdálkodással mindjobban kibővített, úgy hogy egész kis tartomány lett belőle, amelyet az ő nevére Bing-land-nak neveztek el. Nehány év előtt két fia látogatába eljött Aradra s csodálatos dolgokat mondtak el Binglandról. Ezért hiszik, hogy Bing Béla is erre vette útját s ez esetben körülbelül két hónap múlva fog partot érni.

Cégtársa, Löbl Gyula május 2-án kérelmet adott be az aradi törvényszékhez, mint kereskedelmi bírósághoz, hogy Bing Bélát a társas cég tagjai közül töröljék s a törvényszék cégjegyző hivatala a törvényt ma foganatosította. A társas cég Bing Béla ügyei által nincsen érintve, miután a cégjegyzés együttesen, (kollektíve) történt, azaz a céget mind a két tagnak alá kellett írni.

Hír szerint Bing Béla több bizalmasának levelet is hagyott hátra, amelyekben közli velük elhatározását, amelyre a körülmények kényszerítették. Levelet irt töb-

bek között Löblnek, a társának, akit arra kér, hogy ne hagyja el a családját. Hogy hová megy, azt nem írja meg s azt se, hogy szándékában van-e visszajönni.

Mikor az eltűnésnek híre ment, Bing családja kísérletet tett anyagi ügyeinek rendezésére, amely azonban nem vitt eredményre. Bing Bélának Aradon is voltak váltóadósságai, ezek révén azonban, miután többnyire jó kezesek által vannak forgatva, az érdekeltek nem szenvednek veszteséget.

Az eltűnés híre általános szóbeszéd tárgya. A legtöbben fölöttébb sajnálják az eltűnt kereskedőt, aki családja, műveltsége és összeköttetése révén Arad legelőkelőbb köreiből otthonos volt s mint borkereskedő, a bortermelők és borkereskedők országos testületében is tevékeny szerepet vitt.

Ezzel a nagy veszteséggel együtt Bingnek közel 130,000 korona adóssága volt. Érdekelve van az ügyben több budapesti és aradi gabonabizományos és váltózsiró által számos aradi ismerőse.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

* Szezon vége. A téli szezon utolsó előadását tartották meg vasárnap este a színházban. A vándorlegényben lépett fel Nyárai Antal, a színház vendége és az ő Straubingerével bucsuztatta el a színház a szezont, mely egészében sok élvezettel szolgált a közönségnek. A tavalyi szezon több zajosabb sikerű premiért hozott a színháznak, voltak azonban az idén is olyan kiemelkedőbb színházi esték a színházi évadnak, melyek elsőrangú sikert hoztak a színtársulatnak. A legnagyobb sikert Bródy Sándor darabja, A tanító, Josette kisasszony a feleségem, Gretchen és horribile dictu, a Nincs-e valami elvámolni valója aratták. Nagyobb operett sikerről nem számolhatunk be. Középes sikerű újdonság több is került színre, repertoár darab csupán A varázskeringő vált be. Eredeti bemutató kettő volt. A Szendrey-féle színműpályázatra jutalomra érdemesnek talált A város című darab, mely szenzációs bukásban részesült és Martos Szilárdka egy felvonásos szép sikert aratott Tattlegesség című vígjátéka. Az idei szezon a dilettáns próbálkozások szezonja volt. A kísérletezők közül Zikó Ilmát avatták Taália papnői közé. A színtársulat személyzetében nem sok változás történt. Eltávoztak Szathmáry, Horti és Szilágyi Berta. Visszajött Borbély Sándor és új tag Mártonffy. A nyári szezon június 20-án kezdődik a Tatárjárással. Ezenben számolunk be a színház krónikájáról. A jövőre vonatkozólag kívánságkép egy jó operett rendező szerződését és értékesebb kórus összeállítását hangoztatjuk. H. G.

* Hírek az Urániából. Most, hogy bezártak a Nemzeti Színház kapui. Arad egyetlen művészi szórakozó helye az Uránia színház. Paratlanul gazdag művészi programmal gondoskodik az Uránia igazgatósága a közönség szórakoztatásáról. Kedden este 8 óráig a rendkívül változatos mozgófénykép műsor gyönyörködött a publikumot. Pazarnál pazarabb képekből áll ez a műsor. A mulattató és dramatikus képek mellett nagyszerű és tanulságos látványosságok gyakorolnak érthető vonzóerőt. Budapest remek lát képe kerül előadásra. Az aradi felvétel bemutatja az aradi várat, tényleg a várban, a horzót és a Szabadság-teret. A helyi aktualitás mellett, közérdekű és most ugyancsak aktuális a ferrongó Vezuv képe. Ezen mostanában jönnek riasztó hírek a tűzhányóról, mely vulkánikus kitörések előtt áll. Kedden este fél 9 órakor kerül utoljára színre a nagy sikerű aratott három felvonásos színdarab, A tenger. A remek darabot Várnay Jenő, az aradi Nemzeti Színház népszerű művésze olvassa fel. Most

készül az Uránia színház Ríth István *Uj asszonyok* című darabjának és a Monte Carlo és Riviera című darabok bemutatójára, melyek a jövő héten kerülnek színre. A közönség bizonyára rekonszenves pártolásában részveszt az agilis Urániát, mely ilyen kiváló látnivalókkal igyekszik kielégíteni a publikum igényeit.

* Somogyiné visszavonult. Gyönyörű művészpálya diadalmas sikerrel, vérző szenvedéssel után visszavonult a színpad babérművészei közül egy tiszteletreméltó művésznő, akinek nemes, finom, előkelő tulajdonságait mindenki ismerte. *Somogyi Károly* volt nagyváradi színház igazgató özvegye, Nagy Julia asszony ma végkép búcsút mondott a színpadnak, hogy az ő elhunyt ura emlékének szentelje alkonyodó életét.

Keresnek egy híres betyárt.

Aki álomporral „dolgozik“.

Az aradi rendőrség nyomozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 4.

Három vármegye csendőrsége kutatja, nyomozza és mire e sorok napvilágot látnak, talán már be is kerítette a Rózsa Sándorok és Sobri Jósák egyik epigonját, Gyuricza Jánost. A tizenhat évi fegyházat ült lóköti. Arad-, Temes- és Békésmegyék réme, méreggel, fészítő vassal dolgozó kimagasló alakja az ujabbkori bünkrónikának. A régi betyárvilágnak egyik ittmaradt utolsó maradványa talán, aki azonban nem a kétszövű puskával, fokossal és karikással várja erdő renetegjében, vagy országút bokrának mögött a vásározót és nem gyújtja fejére a földes urnak és a zsidó bérlőnek a kastélyt. Modern rabló, aki azonban a magyar haramia ősi vonását, a lókötiést megtartotta. Méreggel, álomittallal manipulál, az elalélt paraszttól ellopja kocsiját, lovát, hogy azon mehesen kasszát feltörni. Óriási aparattussal indult meg most ellene a megtorló hadjárat. A múlt hónap eleje óta, amikor Torontálmegyében Nagyszentmiklóson egy kereskedő Wertheim szekrényét felfeszítette s huszonkétezer koronáját abból ellopta s a munkában őt megzavaró községi rendőrt agyonlőtte, Torontál-, Temes- és Aradmegyék csendőrei keresik a nyomát. Az aradi rendőrség is szorgalmasan dolgozik a vén bűnös kézrekerítésén, a kit már két ízben a mi rendőrségünk „buktatott meg“, amint a betörők az elítélést nevezni szokták. Be van bizonyítva, hogy Gyuricza éppen ma négy hete egy éjjelt Aradon töltött s innen tünt el. Szeretődöt Aradon és a vidéken tartotta s egy-egy sikerültebb munka után ide tért meg pihenni. A csendőrgyűrű már Arad köré szűkül s valószínű, hogy a büntető törvénykönyv igen sok paragrafusával hadilában álló haramia sorsát nem kerül el.

A rendkívül érdekes bűnügy részleteit az alábbiakban ismertetjük az aradi csendőrségi nyomozás alapján:

Álomporral dolgozó tolvajok.

Ma délelőtt a temesmegyei Csákhova községben állomásozó csendőrparancsnok jelentkezett az aradi rendőrségen s elmondotta, hogy az őrséhez tartozó Zsebelyén ezélt három héttel két ember jelent meg, akik egy fuvarost fogadtak fel azzal, hogy Csákhovára vigye őket, a honnan majd Zsebelyre butort szállítanak vissza.

A fuvaros befogott, kocsira ültek és Csákhova felé hajtottak. Utközben az idegenek a zsákból eleséget szedtek ki, megkínálták a fuvarost is, sőt pálinkájukból is adtak neki. *A fuvaros ivott s néhány perc múlva elvesztette eszméletét.* Az idegenek letették az árok szélére s a kocsival, lóval eltűntek. A nagy időre magához tért embert idegenek szedték fel és bevitték Zsebelyre. Őt elmondotta mit történt vele s az eset a csendőrség tudomására jutott. Súlyos sérüléseit még a mai napig sem heverte ki. Az idegenekről adott leírás alapján a csendőrség egy a faluban élő és Vácott fegyházat ült emberől aztán megtudta, hogy a leírás reá illik valami Gyuriczára, ki az említett fegyvecel együtt volt elzárva. A csendőrség Vácról fényképet és törzslapot kért s ebből megtudta, hogy Gyuricza János Tornayára való. A fénykép rossz volt, a káros ezután a személyazonosságot nem tudta megállapítani. A csendőrség Tornayra utazott s az őrsparancsnok ma átutastában bejött a rendőrségre, ahol aztán több adatokat kapott a további nyomozásra és a melynek alapján most már a torontálmegyei csendőrség is Arad köré központostija kutatásait, mert Gyuriczát a *német-szentmiklósi kasszabete őréssel és emberöléssel alaposan gyanúsítják.*

Megtudta Aradon a nyomozást vezető csendőrmester azt, hogy Gyuricza *bolondító csal matokból készített bédító itallal dolgozik*, hogy már négy ízben volt fegyházban és ott összesen tizenhat évet és nyolc hónapot töltött, hogy pénzhamisító, lóköti és betörő tolvaj.

Az aradi rendőrség szerepe.

Az aradi rendőrség két ízben leplezte le. Először 1901-ben. A temesvári csendőrségtől átjöttek Aradra és jelentették, hogy egy ember a Temesvár mellett Szakálházán fuvarost fogadott Temesvárra, ahol aztán emberét a kifizetés előtt erővel kényszerítette meg. A fuvaros a sörösi eszméletét veszítette s míg magához térítették, az idegen a kocsival, lóval eltűnt. A kocsin egy paraszt esernyő volt, mely a lókötiének áruja lett. A csendőrség azt hitte a személyleírás után, hogy egy békésmegyei paraszt volt a tettes s Békésmegyében készültek nyomozni. Az aradi álomporral az ügyeletes detektívnek elmondották majáratban vannak, aki a városházára küldötte őket, mert sejtette, hogy itt Gyuricza dolgozik. Gyuriczát ugyanis az aradi rendőrség 1900-ban hamis pénz forgalomba hozatala miatt letartóztatta s ekkor előléte után kutatott s tudta meg, milyen eszközökkel dolgozik a lóköti.

Greén tb. főkapitány nem engedte Békésbe a csendőröket, hanem kiküldötte detektívjeit Gyuriczának Zsigmondházán lakó szeretőjéhez, aki elmondotta, hogy Gyuricza gyalog jött meg valahonnan és nem hozott mást, mint egy paraszt esernyőt, melyet a detektívek le is foglaltak. Ez kétségtelenné tette, hogy a szakálházai lóköti nem más, mint Gyuricza. Arczépet kaptak itt a csendőrök, kinyomosták a betyárt s három és fél évi fegyházat kapott. 1904. év augusztus 19-ikén szabadult. Ugyanezen év októberében lopást kísérelt meg, mely nem sikerült. Az aradi rendőrség letartóztatta s az aradi törvényszék hat hetit fogháza ítélté. Egész 1904. decemberig Gyuriczáról nem hallottak hírt.

Karácsony előtt a temesvári rendőrség megkereste az aradi rendőrséget, hogy adjon felvilágosítást az ott fogva levő Gyuricza János, Babos Molnár József, Demeter István felől, a kiknél egy zacskó hamis pénzt találtak. A felvilágosítást megkapta a temesvári vizsgálóbíró. Néhány nappal később az orosházi csendőrség

Aradot megkereste, hogy Gyuriczát fogja el, mert rablással gyanúsítják.

Egy szenttornyal paraszto: fogadott fel fuvarosnak Orosházára. Utközben pálinkával elaltatta, az elkábult embert kifosztotta, lovát, kocsiját, a kocsin lévő két bundáját ellopta. A nyomozást folyamatba tették s kitűnt, hogy Gyuricza rögtön kiszabadulása után és mielőtt még Temesvárot a pénzhamisítást elkövette volna, a kocsival, lóval Aradra jött s itt egy varrónénál tartózkodott. Ezenél házkutatást tartottak s egy Juhanyák István nevű világi embertől jött levelet találtak. Juhanyák arra kéri Gyuriczát, hogy vigye el tőle a neki átadott lovakat, mert azok etetése már a „fűlét is felemésztik.“ A levél nyomán a kocsit, lovat Világoson megtalálták. A károsult szenttornyal fuvaros egy aradi detektívvel Temesvárra ment, ahol a lóköti vizsgálattal fogságban ült. Mikor a vizsgálóbíró felhozza őt és meglátta az aradi jól ismert detektívet, mindent tagadott.

— Tudom, hogy ez az aradi kapitány keze meglát, — így szólott, — de most nem ér el. Már többször bebuktatott, de ezúttal nem sikerül neki.

Mikor azonban a károssal szembesítették, s tudára adták, hogy a kocsi, ló Juhanyáknál megkerült, mindent belsért. Három évi fegyházat kapott, amit Nagyenyeden ült le.

A csákhovai Gyuricza recept szerinti lókötiés alkalmazásával elrabolt ló és kocsi leírása alapján most még azzal is gyanúsítják — mint fentebb elmondottuk, — hogy a tolnamegyei Nagyszentmiklóson elkövetett s eddig ki nem nyomozott kasszabetezés és emberölésnek a három vármegyében keresett betyár a tettese.

A gyönyörű mult.

A csákhovai rablás múlt hónap hatodikán történt. Kilencedikén éjjel Nagyszentmiklóson Klein Béla fűszerkereskedő üzletébe két betörő hatolt be s az ott lévő Wertheim-szekrényt feltörték, abból huszonkét ezer koronát elloptak. Az éjjeli szolgálatot teljesítő rendőrt, aki a szajra odaszállt, revolverrel agyonlőtték. Kocsira ültek és eltűntek.

A csendőrség egész Szegedig üldözte a kocsin menekülőket, Szegednél nyomukat vesztette. Azonnal értesítették sürgönyileg az összes rendőrhatalóságokat, ezek közt Aradot is. A rendőrség megküldötte a birtokában levő nagy gonddal és szakértelemmel összeállított fénykép gyűjteményből az ugynevezett „*paraszt kasszafurók*“ arcképeit. Ezek közt még Gyuriczáé nincs ott. De a csákhovai csendőrség adatai nyomán megállapítható, hogy nemcsak a lókötiók királya címére vágyik a csendőrség rettegett réme, hanem a tizenhat esztendő fegyház alatt valamely kasszafurótól eltanult tudományt is értékesíti.

A nyomozás most arra irányul, hogy Gyuriczának Aradon lakó és immár ötödik szeretőjéről, akinek nevét a nyomozás érdekében elhallgatjuk, biztos adatokat szerezzenek a kutató közegek. Annyi már most is bizonyos, hogy Gyuricza nála járt a fennleírt bűncselekmények elkövetése után. Lehet, hogy az éjjel a nőt rá lehet venni arra, hogy beszéljen.

MULATSÁGOK.

(=) Az Acsev. szárnyas dalkör vasárnap este szépen sikerült mulatságot rendezett a városligeti vendéglőben. A vigadók a hajnali órákban oszlottak széjjel a legjobb hangulatban. A mulatságnak szép anyagi sikere is volt.

TARKASÁGOK.

*

(*Es is egy tombola vice.*) Az aradi tombolai estélyek körül már tekintélyes humor-kör képződött. Hírlik, hogy az élelmesebbik Rónai (tessék kitalálni melyik) legközelebb könyvalakban adja ki a tombolaeestélyek viceit. Addig is, amíg ez a könyv megjelenik, megőrökitjük a legutóbbi tombolaeestének egy széles körökben igaznak állított humorát.

Es a humor abból a német közmondásból indult ki, mellyel a szerencsés nyerőket szokták bosszantani azok, akikre nem mosolyog Fortuna istenasszony. *Der Dumme hat's Glück* — mondja a közmondás és ezt mondogatták a tegnapi tombolaeest elején is annak a közismert aradi fiatal embernek, aki már két ambót és egy ternót vitt el és akinek személynél csak észbeli tehetségei, illetőleg tehetetlenségei közismertebbek. A szerencse ekkora kedvezése valószínűleg megijesztette a fiatalembert, aki félt, hogy a Fortuna-mosolyokból a közönség gúnyos hahotája lesz, ha a ternót, kva és kvinternót ilyen rohamosan szaporodnak. Odament tehát az elnöki emelvényre és nagy titokban sugdosott valamit Rónai fülébe. Hogy mit sugott, senkinek sem akarta bevallani. Némelyek azonban tudni vélik, hogy azért könyörgött Rónainak, hogy most az egyszer — *ne nyerjen már többet.*

Ennyire félnek ma már a közmondásoktól is.

*

(*A mérték.*) Az eseményeket mindenki a maga módja szerint értékeli. Ki a fontossága, ki a külsőségei, ki a lármája szerint. A legmértánibb szabályok szerint azonban az újságíró mér. Ime egy tegnapi megtörtént eset:

Két fiu beszélgetett egymással, miközben az egyik dicsekedve előmutatta revolverét. Az véletlenül elsült és a másik fiut súlyosan megsebesítette. A szerencsétlenség színhelyén hamarosan nagy közönség gyűlt össze. Arra ment egy újságíró is, aki azonban alig állt meg egy-két pillanatra és tovább ment. A sarkon megfogja egy barátja.

— Mi az? Mi történt? — kérdezi.

— Semmi! *Egy tiz eszes hír!* — mondta szórakozottan a riporter.

*

(*A Polónyi pör aradi tanuja.*) Mi aradiak olyan hü lokálpatrioták vagyunk, hogy minden érdekes eseményt összefüggésbe szeretünk hozni Araddal. Ezt a sorost a Polónyi-pör sem kerülhette ki.

Szombaton este megérkezett Aradra a Budapestben délből megjelenő „Magyar Estilap“. A Polónyi-Lengyel pör aznap tárgyalásáról szóló cikkében megemlékezett ez a lap arról is, hogy a pör ügyésze a bizonyítási eljárás kiegészítése végett kérte *Leitner Ernő dr.* tanuként való kihallgatását is. Lett erre nagy öröm Arad városában. Mindenki büszke lett, hogy végre egy aradi ember is szerepel ebben a világhírű pörben. Telefonon és személyesen valósággal megostromolták Leitner doktort, hogy mit tud és mit fog vallani a pörben. Leitner ugyanis rokona Polónyinak, hát mindenki szentül meg volt győződve, hogy az említett Leitner csak az aradi orvos lehet.

Pedig nem így volt. Az említett Leitner — akit pedig nem is hallgattak ki a pörben — egy fővárosi ügyvéd volt, nem pedig az aradi orvos. Ez az utóbbi a sok kérdézősködésközésre alig győzött válaszolni. Egész este csengetett a telefonja. Végre is, mikor már tíz óra fele sem hagyták aludni, megkérte a telefonközpontot, hogy bárki hívja is, ne kapcsolja, hanem ezeket mondja:

„Leitner Ernő dr., a 97. telefon-szám tulajdonosa nem azonos azzal a Leitner Ernő dr.-ral, akit a Polónyi-pör ügyésze tanuként kért kihallgatni.“

TANÜGY.

(—) Az A. V. T. E. ujszenaann-világosi fiókbizottsága a hó 7-én d. e. 9 órakor tartja Világoson az áll. elemi iskolában tavaszi gyűlést.

Gyilkos gázrobbanás.

Öt halott, tíz sebesült.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 4

Rettenetes katasztrófa történt ma reggel Brassó város főterén. Az egyik nyitott földalatti csatornában, ahol munkások dolgoztak, eltört a gázvezeték csöve. A kitódult gáz felrobbant és *öt munkást megölt.*

A szerencsétlenségről Brassóból a következő részleteket jelentik:

A város főterén sétálókat ma reggel kilenc órakor hatalmas robbanás döbbenette meg. Az egyik mély csatornában, ahol a vízvezetéki csöveket helyezték el, óriási lángok csaptak fel a földből. A mélységben dolgozó munkások rémülten ugráltak fel a föld színére. Néhánynak sikerült kijutnia, öten azonban bent rekedtek és nem lehetett őket kiszabadítani, mert a kitóduló gáz az egész csatornát betöltötte és halállal fenyegette a mélybe leereszkedőket.

Egy negyed óra múlva nagy nehezen sikerült a mentési munkálatokhoz fogni. Rendőrök és a munkások megfeszített erővel igyekeztek a mélységbe vezető utat szabaddá tenni és ez csakhamar sikerült is nekik.

Ekkor szörnyű látvány terült a mentésben résztvevők elé. Öt munkás holtan, tíz pedig súlyosan megsebesülve hevert a földön. A katasztrófa áldozatait felhozták a napvilágra és a sebesülteket a városi kórházba szállították.

A halottak közül kettő budapesti munkás, *Polyák Mihály* és *Kovácsi János*. Meghalt továbbá *Schön Lajos* és *Schön János* romániai, valamint *Grigu János* brassói betonmunkás, valamennyien a kissebesi gránitbányatársulat alkalmazottai. A társulat főmérnöke *Morvay Ferenc*, munkavezetője pedig *Merszens Ferenc*, akik a burkolási munkálatokra ügyeltek fel. A katasztrófa az egész városban nagy izgatottságot keltett.

HIREK.

Öngyilkos urileány.

— A makói Borotvás-család gyászja. —

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 4

Megrendítő öngyilkosságról ad hírt makói tudósítónk, amely megdöbbenést s szenzációt kelt mindenütt, ahova híre eljut.

A nemcsak Makón, hanem messzi földön köztisztelőben és becsülésben álló Borotvás családot lesújtó gyász érte, egyik tagjának, a bájos Juliskának öngyilkosságával.

Mindössze 18 éves volt a leányka, nőtestvérei közül a legifjabb s az egyedül, aki még leány volt. Négy idősebb nővére férjnél van. Szeretett a bájos gyermek leány, az ifjú leánykák igaz rajongásával s mert nem lehetett az övé az ideál, hát egyszerűen meghalt. Megutálta az életet, meg az egész világot, elvágyakozott belőle s el is ment.

Az öngyilkosságot ma délelőtt 9 óra tájban hajtotta végre. Ővegy édesanyja mosáshoz adott ki rendeléseket s Juliskát küldte fel a padlásra, nézzen szét, elő van-e készítve minden a ruhaterítgetéshez. A leányka felment s úgy egy jó fél óra múlva már hozták vissza, mert magától nem tudott jönni.

A szerelmében boldogtalan leány a *derekán levő övre akasztotta fel magát a padlás tetőzet szarufájára*. Távoilló körülből fél óra múlva ünt fel édes anyjának. Keresésére indultak s mire a padláson rátaláltak, már akkor halott volt. Ifjú teste még meleg volt, de a lélek elszállt. Nem használ a rémes sirás, jajgatás, a szép leány elköltözött örökre.

A tragédia színhelyén a családtagok közül elsőnek *Husztik Lajos*, a szerencsétlen véget ért leányka sógora jelent meg, aki orvosokat vitt magával, de azokra már nem volt szükség, csak a beállott halált konstatálhatták.

A rémes öngyilkosság híre gyorsan terjedt el alig egy két óra alatt Makón s mindennütt érthető szenzációt, mély részvétet keltett. Hogy mi volt az oka, azt tatálgatják most. Bizonyosan tudni nem is lehet, de a kombinálók között a legvalószínűbb az, hogy *egy fiatal bíró személyében* olyan valakit szeretett meg a leányka, aki nem lehetett az övé, mert annak *felesége, gyermeke van* s mert nem tudott szívének parancsolni, elhallgattatta örökre.

Az öngyilkos leánykát szerdán délelőtt 10 órakor temetik el.

— *Türr István* halála. Budapesti tudósítónk jelent: Vasárnap délelőtt valóságos bucsujárhely volt a halottas szoba, ahol *Türr István* tábornok meghalt. A kondolalókat *Türr leánya*, lovag *Pisoni felesége* fogadta. Sok mások között a következők jártak *Türr István* halálágya mellett: *Kossuth Ferenc* kereskedelmi miniszter, *Darányi Ignác* földmívelési miniszter, *Bolgár Ferenc* államtitkár, *Dessewffy Aurél*, a főrendiház elnöke, *Berzeviczy Albert*, a Tudományos Akadémia elnöke, stb, stb. Külföldről, különösen Olaszországból igen sok részvétlétérkezett. A *Garibaldi* család is csatlakozott a résztvevőkhöz. A kereskedelmi minisztérium a ravatal felállítására átengedte a városi getti Közlekedési Múzeum hatalmas kupolacsarnokát, amely négyszáz négyszögméternyinél is nagyobb területű. A tetemet ma reggel szállították ki és ott fog két napon át ravatalon állani. A temetés kedden délután négy órakor lesz. A római *Garibaldi* szoborbizottság vasárnap reggel következő táviratot intézte *Bárczy István* polgármesterhez:

„A *Garibaldi* szoborbizottság, amely megtisztelve érsi magát, hogy *Türr* tábornokot alelnökkéül bírja, tisztelőtét fejezi ki és hosszú életet kíván a nagy hazafinak. *Az elnök.*“

— *Aradiak* Londonban. Aradon nagy érdeklődéssel kísérik annak a hatalmas tanulmányi kirándulásnak minden fázisát, amelyet *Molnár Akos dr.* országgyűlési képviselő három turnusban rendez a nyár folyamán Londonba, s ottani magyar kiállítás alkalmából. Az aradi résztvevők száma *meg fogja haladni az ötvenet*. A tanulmányt résztvevői három csoportban keresik fel Londont és pedig június hó 20-án, július hó 15-én és augusztus hó 20-án. Indulás Budapestről külön vonaton a nyugati pályaudvarról, mindenkor délután 3 órakor. Utitány: *Wien, Frankfurt, Köln, Brüssel, Ostende, Dover, London. A részvételdíj 600 korona.*

— Az állami szőlőtelepek vendégei. Előkelő vendégek jártak tegnap és ma a csálal és barackal állami szőlőtelepeken. *Dobokay Lajos* miniszteri tanácsos, országos borászati kormánybiztos, *Lónyay Ferenc* miniszteri tanácsos és *Lekky István* miniszteri osztálytanácsos társaságában tartotta meg rendez évi saemléjét a csálal és barackal állami szőlőtelepek fölött. A kormánybiztos vasárnap délből a gyorsvonattal érkezett Aradra. Itt csatlakozott a társasághoz *Kosinszky Viktor* központi főfelügyelő s még a tegnapi déli gyorsvonattal *Radnára* tovább

utastak. Radnáról kocsikon bejárták a barackai állami szőlőtelepet és a ménesi vincellérskölát, ahol őket Jausz Öszkár felügyelő, a ménesi vincellérskola helyettes igazgatója s a barackai állami szőlőtelep kezelője kalauzolta. Este a kormánybirtos és kísérete Aradra jött s a Központi szállóban vett lakást. Ma reggel kiszálltak a csálai állami szőlőtelepre, ahol az érkezőket Varga Zsigmond felügyelő, telepvezető fogadta és kalauzolta. Ma délután a gyorsvonattal Dobokay Lajos és kísérete visszautazott Budapestre.

— Megindulnak az automobil-omnibuszok. Nemsokára megindulnak Aradon az automobil-omnibuszok. A közlekedési bizottság mai ülésén ugyanis az üzemigazgató azt jelentette, hogy június végén begyakorolja a sofföröket, kipróbálja a járműveket s aztán végig pöfögnek végig az utcákon a legmodernebb közúti közlekedés eszközei. A bizottság ma délutáni ülésén az utolsó előkészületeket tették meg arra, hogy a gépek üzembe helyezhetők legyenek. A bizottság az autobusz szabályrendeletben megállapított körforgalmi rendszer mellőzését fogja ajánlani a kögyülésnek. Eredetileg tudnillik úgy volt tervezve az autobusz forgalom lebonyolítása, hogy háromféle kocsit járat az üzemvezetőség: 1. A Szabadság-térről a vasúti állomáshoz. 2. A Szabadság-térről, vasúti állomás—pécska utca—Kossuth-utca—Batthyány-utca—Deák Ferenc-utca—Atzél Péter-utca—Szabadság-térről Gájba. A második számmal jelzett járat, amely félóránként bonyolított volna le és a melyre direkt körforgalmi kocsik lettek volna beállítandók, nagyobbbrészt oly kerületeken visznek keresztül, melyek forgalma előreláthatólag nem jár annyi haszonnal, mint amennyit a járat nyaralók számára kitesz. Azért a bizottság e helyébe az ugynevezett *ingarendszerű járatokat* alkalmazza. Két kilinduló állomás lesz: A Szabadság-térről és vasúti indóháztól. Ez utóbbi helyről induló kocsik a Neuman gyárig megy s visszafelé csatlakozik a Szabadság-tér—Kossuth utca kocsijához a Zöld korcsmánál. A végállomásról a vasútra három kocsik jár nyolc percnél időközönként s tizenegy perc alatt teszik a járművek az utat. Megállóhelyek ezen az útvonalon: *Fehérkereszt—Központi szálloda—Karolina utca—Széchenyi utca, — feltételeesen Szent László-utca—Karolina-utca—Nádor utca—Radnai utca — feltételeesen vasúti átjáró—vasúti állomás*. Két kocsik az utat baloldalon, egy kocsik a jobboldalon közlekedik.

A gépjármű direkt kocsik megállóhelyei: *Indóház—vagongyár — feltételeesen honvédtisztviselő lakóháza—Zöld korcsma—Mező utca—Benoid gyár—gáti gyógyszerár — Neuman gyár*. A vasúti kocsik megállóhelyei: *Temető utca—huszárok lakóháza—Vágóhid—Kossuth utca—hid—Nagy Sándor u.—Honvédtisztviselő lakóháza—Batthyány utca. — feltételeesen Révay-utca—Görög keleti püspökség—Földes gyógyszerár—Fehér kereszt*. Minden kocsin lesz sofför és kábel, az ellenőrzést az összes kocsin egy ellenőr végzi. Az állomásokon tárcsák jelzik, melyek vörös és sárga színnel lesznek festve, ép úgy mint az autobuszok. A bizottság ezután még az ellenőrző órák, a személyzet egyenruhájának, egy kisebb javító műhelynek költségeit állapította meg.

— Városi tisztviselők országos kongresszusa. Aradvárosi tisztviselői ma délután hat órákor értekezletet tartottak, amelyből *Kilényi János* főszámvivőt küldötték ki, hogy a tisztviselői kart a május 10-én tartandó országos kongresszuson, mely Budapestben lesz, képviselje.

— Egy bárócsalád szerelmi drámája. *Dortmumból* jelentik, hogy a közeli Budenberg-kastélyban, amely *Rückleben* báróné tulajdona, véres családi dráma játszódott le. A báróné, aki huszonhatéves, a

mult év novemberében ment férjhez a harmincötéves *Rückleben* báróhoz. A házastársak között már régebb óta napirenden voltak a verekedések. Tegnap este a báró épen ágyába akart feküdni, amikor négy pisztolylövés dördült el, a melyből kettő *Rückleben* bárót halálosan találta. A báró egy elősiető rokona karjai közé dőlt és csak annyit volt képes mondani:

— Az asszony agyonlőtt! . . .

Ugyanekkor a báróné kétszer önmagára lőtt és ő is meghalt.

— Az édes- és a nevelőanya. Az aradi gyermekmenhelyről két évvel ezelőtt került ki egy szép aradmegyei leány. A leány mint lelenck került Aradra, ahova anyja, egy falusi leány-asszony adta be. A kis leányt akkor a lelenckház egy aradmegyei faluba adta ki felnevelés végett. A falubeli parasztság nagy gonddal és szeretettel nevelte fel az idegen babát, akit annyira megkedvelt, hogy mikor később a leány a menhelybe jutott, ott is igen gyakran meglátogatta. A leány is nagyon megszerette nevelő anyját. Mikor tizenöt éves lett, kikerült a gyermekmenhelyről. A menhely igazgatója az édes anyjához küldte. — A leány azonban kijelentette, hogy nem megy az édesanyjához, hanem a nevelőanyját keresi fel. A menhelyen igyekeztek lebeszélni szándékáról, de hajthatatlan maradt. Otthagytta a menhelyet és elment a kis aradmegyei faluba nevelőanyjához. Az igazi anyja próbálta elcsalogatni leányát, de nem sikerült. Ő otthagyta nevelőanyját, akit mindig mamuskának szólított és édes anyjának tekintett. Most azután otthagytta nevelőanyját is, mert — férjhezment.

— Hivatalvesztésre ítélt jegyző. Közlendő másu dolog, hogy a szomszédos Kétegyháza nem valami tulságos lelkiismeretességgel kezelték a község adóügyeit s emiatt a község csaknem csődbe ment. A hanyagság miatt Bákésmegye alispánja fegyelmi vizsgálatot rendelt el *Szilágyi Pál* adóügyi jegyző és *Hegedűs Lajos* pénztári ellenőr ellen. A vizsgálatot most fejezték be a bonyolult ügyben s megbozta a fegyelmi választmány az életét. E szerint *Szilágyit hivatalvesztésre*, *Hegedűst* pedig 50 koronára büntették a különféle manipulációk miatt.

— A belügyminiszter egy rendőrvizsgán. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A Mosonyi-utcai rendőrkaszárnyában tegnap vizsgáltak azok a kiszolgált hadseregbeli altisztek, akiket határrendőrségi szolgálatra küldöttek ki. A vizsgán résztvett *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter és *Hadik János* gróf államtitkár. Volt gyakorlati és elméleti vizsga, amely után a belügyminiszter a rendőrség vezetőjének teljes megelégedését fejezte ki.

— Ujszentanna leégésének félszázados évfordulója. Ujszentanna község lakossága minden évben kegyelettel szokta megünnepelni május 4-ikét, mert az az emlékeztető nap, amelyen évszázadokkal ezelőtt az egész község leégett. Az idén — mint tudósítónk írja — a szokottnál ünnepélyesebb hangulatban ülték meg a napot. 1858. május 4-én — tehát ötven éve — delelőtt ütött ki a tűz egy német paraszt ember házából. A lakosság szerencsétlenségére épen akkor nagy szélvész uralkodott, mely gyorsan vitté tova a tüzet egyik házról a másikra. Az akkori Ujszentanna házaival számával, vagy századéval voltak fedve s így nem esed, ha a rettenetes tűzvész, mely ellen küzdeni ember lehetetlenség volt, délutáni négy órára egy utca kivételével az akkor is már leégett egyes nagyáru községet elhamvasztotta. A sürgősséggel felgyomolytan sokan megfultak, a bedült templom külsőleg asszonyokat és lányokat temetett maga alá. A rettenetes szerencsétlenségnek híre villám-gyorsan terjedt el minden felé a megyébe, s dél tájon már megkezdett az aradi királyi biztos az aradi tüzoltók csapatával. Sgítent, megmenteni mit se tudtak. El-

égett Ujszentanna, minden középületével, okirataival, iróanyagaival, üzleteivel együtt és teljesen elégett Oszentanna is. Az a pár kereskedő, kinek akkoriban Ujszentanna üzlete volt, valóságos koldusbotra jutott és az egész lakosságot sanyaru idők és nagy nyomorúságok fenyegették. Segélyért fordultak a királyhoz és az egész megyéhez és így lassan-lassan épülni kezdett Ujszentanna, bár nagyon sokáig nem tudta kihaverni és kipótolni az akkor elvesztetteket.

— Temetés. Nagy részvételt ment végbe tegnap délután *Pfefferkorn Adolf* nyugalmazott izraelita iskolai igazgató temetése. A temetésen óriási gyászoló közönség jelent meg a szomszédos községekből és városokból.

— Halálos katasztrófa. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A börzsepalota mögött, a Nádor-utca 30. számú házban ma délelőtt súlyos szerencsétlenség történt. Egy szállító cégnek *Wertheim*-szekrényét vitték fel a munkások, számszerint nyolcan, az első emeletre. A nehéz szekrényt kötelekkel kötötték át és lassan haladtak a lépcsőn felfelé. Csak néhány fokot mehettek, mert a kötelek megmozdulnak, a többi mázsás szekrény kicsuszott a munkások kezéből és nekivágódo t a korlátoknak, amelyet egy rántással letépett. A kötelek négy munkást magukkal vontak. *Boros Iván* negyvenkét éves napszámos és *Tóth Imre* negyvennégy éves munkás *halálosan* megsebesültek. A másik két munkás kisebb sérülés arán megmenekült. A katasztrófa után pár perc múlva megérkeztek a mentők, akik a sebesülteket a Rókus-kórházba szállították. A *Wertheim* szekrény az első lépcsőfokokat teljesen összetörte, úgy, hogy a közlekedés a házban megakadt. A kötelek-ről megállapították, hogy nagyon használt és gyengék voltak. Valószínűleg ez okozta a balesetet.

— Huszonöt éves jubileum. *Dániel Endre*, a magyar általános biztosító-társulat aradi főügynökségének népszerű titkára a napokban ünnepelte meg hivatalnokoskodásának huszonöt éves jubileumát. Hivatalnoktársai és jóbarátjainak nagy száma a jubiliáns tisztviselőt igen meleg ovációban részesítették.

— Szerencsétlenség a revolverrel. Tegnap délután *Jankovich Dániel* és *Szabó Máté* aradi kereskedőtanulók bicikli kirándulásra készültek. *Jankovich* megkérdezte *Szabótól*:

— Van nálad revolver?

— Van, — felelt amaz és elővette az apró szerszámot. Ebben a pillanatban a revolver elszűt és a golyó *Jankovich* hasába fúródott, aki menten összeesett. A helyszínen *Bérecz Ferenc* alkalmi orvos jelent meg a mentőkkel, akik a súlyosan sérült ifjút a kórházba szállították.

— Tulzsfuolt raktár miatt a legújabb és legfinomabb női taszak, nórakuk *mélyen le szállított árban* árusítatnak el *Hegedűs Gyula* kereskedésében Aradon, *Andrássy-tér 15.* 1615.

— Vass szálloda. Kényelmes szobák, villanyvilágítás, olcsó szobaárak. Naponta saját omnibusz rendszeres közlekedés. 1555

— Alkalmi vétel. 400 darab kerti szék és 100 darab asztal, ryári vendéglő helyiség, esetleg kertheiyiségekbe alkalmas, olcsó áron eladó. A kutorkészítő iparosok szövetségének, *Atzél Péter-utca 3.* 1725.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben *Vejték és Weisz* Aradon. 191.

● A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás ●

SALVATOR

vesz- és hólyagbajoknál, közvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfstr. part 8. ●

1301

Tombola-est.

Ma, kedden

Kovács és Novotny éttermében

nagy tombola-estély

lesz. — Tombolajegy 50 fillér.

SPORT.

+ **Országos amateur birkózó verseny az aradi Nyári Színházban május hó 10-én este. Rendesi az Aradi Athletikai Klub.** 1772

+ **A lövöld megnyitása.** Szokásos ünnepélyes formák mellett vette kezdetét tegnap dél előtt az aradi polgári lövöldében az idei díjlövészet. Az ünnepi beszédet Műlek Lajos dr. főlövészmeister tartotta. A díjlövészetet minden vásár- és ünnepnapokon megtartják.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az Aradi Kereskedők Köre közgyűlése.** Szokatlanul élénk érdeklődés mellett folyt le vasárnap délelőtt Arad régi kereskedelmi egyesületének, az **Aradi Kereskedők Körének** ez évi rendes közgyűlése. A közgyűlést **Tedeschi Viktor** elnök rövid beszéddel nyitotta meg, a jegyzőkönyv vezetésére a kör titkárát, annak hitlesítésére **Daimel Lajos** és **Linneberger Károly** tagokat kérte föl.

Faragó Rezső titkár ezután előterjesztette a választmány jelentését a kör elmúlt évi működéséről, amelyet lapunkban már ismertettünk. A közgyűlés a jelentéseket tudomásul vette s **Berger Albert** pénztáros, **Glück Dezső** alaptőkegondnok és **Baumann János** elnöknek a felmentvényt megadta. Ezután a tisztújítás következett. **Kerpel Izsó** indítványára, aki szép szavakkal méltatta a kör működését, **Tedeschi Viktor** elnököt és **Hegyi Albert** alelnököt szavazás mellőzésével egyhangulag megválasztották, a többi tisztségre nézve megajtották a szavazást, amelyet, mint korábban, **Glück Károly** vezettet. A szavazatszedő bizottságok tagjai voltak: **Grallert Rezső, Szántó Kornél, Piszál Tivadar, Klein Sándor, Székessy Sándor,** jegyzői: **Kell Lajos** és **Sonnenschein Armin.** Összesen 88 szavazatot adtak le.

Az egyes tisztségekre megválasztottak: Alaptőke gondnok **Glück Dezső,** belügyi osztály igazgató: **Doka Miklós,** titkár **Kresz Emil,** jegyző **Binéth Ignác,** helyszelvény osztály igazgató **Keppich Zsigmond,** titkár **Klein Sándor,** jegyző **Kell Lajos,** közművelődési osztály igazgató **Meer Armin,** titkár **Deller Simon,** jegyző **Sámuel Arnold,** vigalmi bizottsági elnök **Krausz Lipót,** titkár ifj **Kocsi Ferenc,** jegyző **Ber a J.,** pénztárnok **Berger Albert,** elnök **Bauman János,** ügyv. titkár **Faragó Rezső,** könyvtáros **Pichler Sándor,** Szemayer **Ferenc,** Schlosser **Rezső,** Sonnenschein **Armin,** háznagy **Wallinger József,** ügyész **Nagy Sándor dr.**

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Ítélet a bajai milliós bűnpörben.** Szabadkáról jelentik: A bajai sorsjegycsalás ügyében a törvényszék ma délután meghozta az ítéletet. A bíróság úgy **Wagner Sándor** főkönyvelőt, mint **Prigly Károly** pénztárost **felmentette.** Az ügyész az ítélet ellen felebbezett.

§ **Fogházaikat bícskázó.** **Fekete Mihály** husz éves parasztlány a múlt év február ötödikén este **Fazekasvársádon** megtámadta régi haragosát, **Varga Sándort** és késsel több ízben megszurta, úgy, hogy ez husz napon tul gyógyuló sérülést szenvedett. Az aradi törvényszék ma **Fekete Mihályt** súlyos testi sértés büntetése miatt **négy havi fogházra** és husz korona pénzbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. — Budapest, május 4

Kevés forgalom. 10 fillérrel magasabb árak. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza májusra . . .	12.03—12.03	11.96—11.97
Buza októberre . . .	10.23—10.24	10.26—10.27
Zab októberre . . .	6.62—6.63	6.08—6.09

Rozs októberre . . . 8.99 9— 8.98—8.99
Tengeri májusra . . . 6.57—6.58 6.49—6.50

Zárás órákor:

Osztrák hitelrészvény 529.75
Magyar hitelrészvény 740.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 4. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 130—131 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 132—134 fillérig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő súlyban 134—136 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertésleltétel: Április hó 30 napján volt készlet 33 590 darab, május 1. napján fölnajtatott 30) darab, május 1. napján elszállított 149 darab, május 2. napjára maradt készletben 32,751 darab. A hízott sertés árát irányzata. Kellemesebb.

Időjóslás.

Az országos meteorológiai intézet jelentése. 1908. május 5-én.

Enyhe. Elvétve csapadék.

IDEGENEK ARADON.

— Május 4. —

Fehérkereszt-szálloda. Kasebier Ferenc utazó Hamburg. — Ritter Adolf utazó Bécs. — Sonnenstein Adolf kereskedő Bécs. — Weltner József utazó Budapest. — Repesenyi József lelkész Szakál. — Mangra Vazul püspöki helynök Nagyvárad. — Péter János felső ker. isk. igazgató Budapest. — Rosenthal Rezső igazgató Ungvár. — Zerkovits Lajos kereskedő Acúca. — Repesenyi Jánosné magánzó Szakál. — Felegdy Lajos dr. ügyvéd Békés. — Toronyi József kir. j. bíró Battonya. — Goldberger Nándor utazó Budapest. — Bozin B. zongorás Budapest. — Adelman Géza tüzerönkéntes Kiszentmiklós. — Lucuta Mihály esperes Világos. — Moru M. utazó Bécs.

Központi-szálloda. Révész Izidor utazó Budapest. — Dannel Pál ügynök Olée. — Vem Gyula dr. ügyvéd Budapest. — Ernő Sándor utazó Budapest. — Schäffer Vilmos utazó Budapest. — Hajdu Lajos utazó Pankota. — Kiss Jenő utazó Budapest. — Bozóky Etel utazónő Petrossény. — Porgecz Mihály utazó Párony. — Messer Samu utazó Budapest. — Messinger Sámuel utazó Budapest. — Gullány Mihály dr. ügyvéd Budapest. — Kovács M. utazó Budapest. — Selevér József igazgató és neje Budapest. — Kovács Jenő utazó Budapest. — Gaál Antal utazó Bécs. — Kiss J. Igló. — Petrovits Arzén ügyvéd Nagylak

Vass-szálloda. Bergh Tivadar kir. bányatanácsos Kudsir. — Lázár Aurél dr. ügyvéd Nagyvárad. — Duschak Henrik utazó Szeged. — Schaffer S. dr. ügyvéd Mezőkovácsháza. — Zsiva István hivatalnok Versetz. — Teltuh Izidor utazó Budapest. — Ferdinánd Demeter kereskedő Arad

Pannonia szálloda. Szerke Béla birtokos és neje Brád. — Zomborcan Mihály plébános Valkány. — Vaja Károly óras Seprős. — Kovács Mihály kir. járásbíró Kisjenő. — Staudt Mihály hivatalnok Buzaifürdő. — Siklován Pál csapos Nagykömlös.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Arad mozgófényképen.

Műsor 1908. május hó 5-én, kedden:

1. Misztikus budoár. Fantasztikus. — 2. A hívívő. Dráma. — 3. Lottó-nyeremény. Humoros. — 4. Furcsa utazás. Színes. — 5. Elkésett szerelem. Dráma. — 6. Budapest látképe. Látványosság. — 7. Póruházi szerelmes. Méltóságos. — 8. Arad látképe. Látványosság. — 9. A pezsgő. Humoros. — 10. Nápoly és a Vezuv. Látványosság.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda. Előadások hétköznapokon délután 5 órától kezdve este 10 óráig.

Kedden este fél 9 órakor utolsó

A tenger.

3 felvonásban, 196 színesen vetített és 10 mozgófényképpel. Iták: Goda Géza és Král Miklós dr.

Felolvassa: Várnay Jenő az aradi Nemzeti Színház tagja.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Bela S.ella
legjobb gummi óvszer
6 darab 2 korona
Földes Kelemennél, Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc alatt szüntetnek az
indiai fogcseppek.
Egy üveg 70 fillér.
— Kapható minden gyógyszerárban. —
Főraktár 271
Földes Kelemennél Aradon.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Thököly-tér 1. szám alatt**

borbély és fodrászüzletet

nyitottam Kérem a n. é. közönség szives partfogását.

Teljes tisztelettel

Urbán Lajos,

fodrász. 1947

Ladics Pál

szobafestő és mázoló

Arad, Rákóczi-utca 18.

Jutányos árban elfogad a mai kor igényeinek megfelelő, minden a

szobafestő és mázoló

szakhoz tartozó munkákat úgy helyben mint vidékre.

Tisztelettel 1831

Ladics Pál

szobafestő és mázoló

Rákóczi-utca 18. szám.

Jégszekrények

kitünő hűtőképességgel, csekély jégfogyasztással, legjobb szerkezettel, minden nagyságban nagy választékban kaphatók.

Szabó Albert

0 cs. kir. fensége lözser főhg. udv. szállítója
Arad, Andrassy-tér 16.

Üveg, porcellán, lámpa és konyha-berendezési cikkek nagy raktára.

Városi és megyei telefon 239.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

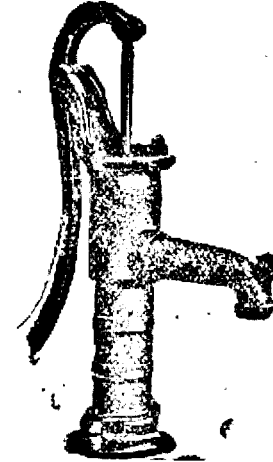
Borszivattyuk

a hozzá való legjobb minőség gummi csövek legolcsóbb gyár árakon.

A szivattyu hengerből a bor utoljára seppig kifolyik, a szőlő magvak kiejak és egyéb tisztáltságot azonnal továbbítottatnak, ezáltal a szivattyu nem rozsk és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendő

Relyő szolepakkal. Közöseknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használataánál sem táradják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységos csövek és a legjobb minőségű belü gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mindegyik be vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. s.

Permetező javítások elfogadtatnak.

Napernyők

minden színben és fekete óriási választékban, legjutányosabb árak 1881 mellett.

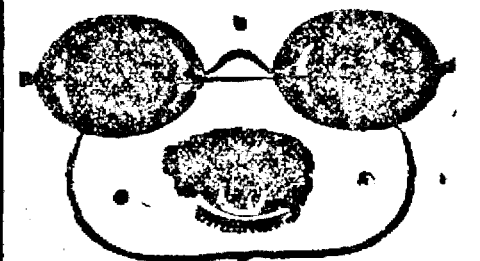
Hoffmann Sándor
Szinház-épület.

Előrendel. létszerész üzlet.

DICK-SAMU

órák és látászerek

Arad, Rákóczi-tér és Weitzer János-utca sarján

Mind az javit mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látászereket a legkülömbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekerőboka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsüptők orvosi rendelő szerint azonnal készíttetnek.

Rücktenvald Miklós

borbély és fodrász

Aradon, Luther Márton-utca 1. sz.

T. cz.

Van szerencsém tisztelettel becses tudomására juttatni, hogy Aradon, a Luther Márton-utca 1. szám alatt, a Suciú fele házban f. é. május 1-től kényelmes

uri borbély- és fodrász-üzletet nyitottam meg.

Ezen új helyiségem úgy a higienikus, mint minden egyéb modern igénynek teljesen megfelelően, egészen újonnan van berendezve, külön borbély és fodrász és külön manüüre és pedüüre teremmel, elsőrendű szakerék alkalmazása mellett.

Minden törekvésem oda irányul, hogy mélyen tisztelt vendégeim támogatását és pártfogását teljesen kiérdemejem és ezért tisztelettel kérem, méltóztassék helyiségeimet nagybecsü látogatásával megtisztelni és a fentebb mondottak tekintetében személyesen is meggyőződést szerezni.

1873

Rücktenvald Miklós, borbély és fodrász.

Arany oklevéllel kitüntetve.

Braun Samu, Berger Antal és Társai

szobafestő és mázoló munkák vállalata

ARADON, FORRAY-UTCA 7.

Van szerencsénk az igen tisztelt közönség figyelmét felhívni, hogy Aradon **Braun Samu, Berger Antal és Társai** cég alatt **szobafestő és mázoló ipart** üzünk.

Azon körülmény, hogy cégünk az Aradon már elismert legjobb festőkből alakult meg, továbbá, hogy a munkák kivitele személyesen általunk történik, ezeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy úgy egyszerű, valamint legpazarabb kivitelű szobafestő és mázoló munkákat akár helyben, akár vidéken a legjutányosabban végzünk.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérjük

Braun Samu, Berger Antal és Társai.

1403

— Jutányos árak! —

HA
Molyok ellen biztosan védekezni óhajt,
vagy
Féregmentes lakást és
Tükörfényű padlót
szeret, forduljon bizalommal a

Vöröskereszt Drogeriába
ARAD, Weitzer János-utca 2. sz.

Minorita-palota. 1381

Levél- és sürgönyezim: Vöröskereszt Drogeria Arad.

10470—1908.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministerium rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród-iskoláiban magyar honos ifjak részére fentartott mintegy 800 ingyenes magyar állami hely fog az

1908—1909. iskolai év kezdetén betöltetni.

A felvételre vonatkozó részletes feltételek a városi katonai ügyosztályban betekintheők.

A katonai iskolák bővebb ismertetésére szolgáló „Tájékoztató” a honvédelmi ministerium segédhivatali főigazgatójától díjmentesen kaphatók.

Arad, 1908. évi április hó 4-én.

A városi tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A Kinek

Ismerettség híján

háztartásra,
nevelőre,
Életvezetőre,
konyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre.

kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort,
szegorát,
bort,
gyümölcsöt,
szobát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

szobát,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

szereket vétel vagy bérbevételei céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér csélt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetései

rovatait használja.

Eladó

Kovaszinczi hegyen a motor meg álló mellett 4 katasztrális hold termő szőlő teljes felszereléssel. Bővebbet Új-Arad Fő-ut 13. a tulajdonosnál. 1872

Állást keres

mint munka felügyelő, esetleg mint más is nagyobb vagy kisebb föld-birtokosnál. Mint munka felügyelő gazdaságban már 3 évi gyakorlata van. Cím a kiadóban. 1871

Szőlő eladás.

Magyarádon, a moldovai hegyen egy 8 holdas termőszőlő, megfelelő lak- és borházzal teljesen felszerelve és berendezve, várható ideig terméssel vagy anélkül, azonnal eladó. Bővebbet Aradon, Réthy Lipót és Fia üzletében. 1837

Eladó ház.

Választó-utca 44. számú ház eladó. Bővebbet Grusz Jánosnál, Választó utca 44. sz. 1842

M. Kir. földm. iskolát,

lokomobil és cséplőgép tanfolyamot jó sikerrel végzett és jó írással bíró intelligens fiatal ember azonnali belépésre állást keres. Ifj. Fejér L. Diécs, posta Alcsill, Aradm. 1729

Eladó ház

Kapa-utca 4. szám üzlethelyiséggel és Választó-utca 44. szám ház eladó. Bővebbet Grusz Jánosnál, Választó-utca 44. 1680

Gareonlakás

külön bejárattal kerestetik, magányos ur részére, 2 utcai szoba, esetleg egy előszoba és utcai szobából, butorozatlan, lehetőleg a főtéren vagy egy közeli mellékutcában. Czím Weisz és Klein Arad. 1838

Eladó

egy használt, teljesen jó karban levő Osborne kőekötő aratógép és két Osborne kaszálógép két lóra, 150 cm. vágásszélességgel. Felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg. 1804

Jég,

kristály tiszta. Kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva. Petőfi-utca 7/a. Telefon 199. szám. 1631

3 szobás lakást

fürdő- és cselédszobával lehetőleg új házban aug. 1-re keresek. Ajánlatok bér megjelölésével a kiadóba kéretnek hivatalnok jellegére. 1795

Bélyeg-ritkaságok

nagyobb gyűjtők részére, nagyobb gyűjtő-füzetekben kaphatók. In-gusz I. és Fia könyvkereskedésében. Arad- és temesmegyei telefon 517. 201

Vissza maradt

Bizancy macess (pászka) kilója 30 krajcárért kapható Löwenstein készítőnél Óvár-u. 5 1776

Couplé-ujdonságok.

Az e hó 10-én városunkba érkező Cabaret összes új, szenzációs ének-számai a melyek Zerkovitz, Hetényi, Nagy stb. legsikerültebb coupléből állanak, zeneműkereskedésben már most kaphatók. Író gép és sokszorosító kellekek nagy készlete. Kerpel László, Aradon. 212

Intelligens

őzv. urinónél jó házikoszt kapható. Bővebbet Thököly-tér 4., ajtó 3.

Varrónőt

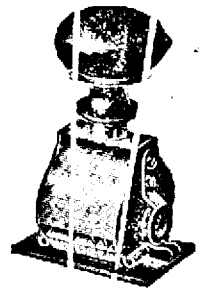
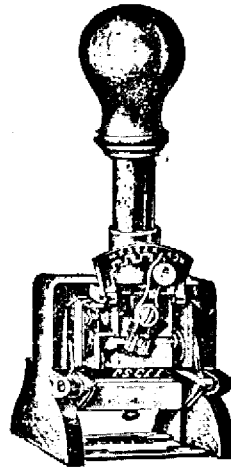
keresek,

ki önállóan jól szabni és egy varrodát vezetni tud. 1850

Ajánlatok

Menczer Adolf

Brádra küldendők.

Nyomatványok,
Ruggyanta-bélyegzők,
Pecsétnyomók, számozó-gépek
kelti bélyegzők és kézinymodák a legjutá-
nyosabb árban kaphatók a

"Hungária" nyomdában

Arad, Vörösmarty-utca I. 1371

12306 - 907. tkv.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Aradi ipar- és népbank r. t. aradi cég végrehajthatónak, Harmat István és neje sz. Kiss Victoria zimándujfalu lakosok végrehajtást szenvedők elleni 400 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő, Arad-megye Zimándujfalu községben fekvő 1. a zimándujfalu 111. sz. tjkvben A. I. 1. sor 18/b. hrsz. a. felvett 1/4 részben Harmat István végrehajtást szenvedő és 3/11-ed részben Paksi Lajos, Laczkó Pál, Kovács József, Gremada Ferenc, Bodi Márton, Kovács Mihály, Kutnek Lajos, Kovács András, Szabó Mátyás, Szabó György, Róza János, Czernok József és Lantos Mátyás végrehajtást alatt nem állók tulajdonára bejegyzett 60. sz. házra 480 kor., továbbá 2. a zimándujfalu 171. sz. tjkvben A. + 1. sor. 196/2. hrsz. a. felvett telekkönyv szerint szántóföld és adóbizonylat szerint beltelkes házra 378 korona és végül 3. a zimándujfalu 174. sz. tjkvben A. + 1. sor 196/5. hrsz. a. felvett telekkönyv szerint szántóföld és adóbizonylat szerint beltelkes házra 378 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi május hó 23-ik napjának délután 9 órakor Zimándujfalu községében megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10/0-át, vagyis 48 korona, 37 korona 80 fillért és 37 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénzre a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1907. évi december hó 17-ik napján. Aknay, kir. széki bíró.

1599 - 1908. tkv. szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az ujaradi kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Crisán Aurél ujaradi ügyvéd által képviselt Németszentpéteri gazdasági bank végrehajthatónak, Blaghi György kisszentmiklósi, jelenleg aradi lakos végrehajtást szenvedett elleni 550 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az ujaradi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság területén levő, a kisszentmiklósi 130. sz. tjkvben A. I. 2. sor. 304-305/c. hrsz. alatt Blaghi György tulajdonára felvett ingatlanra azzal a feltétellel, hogy a C. 11-12. alatt az 5063 - 906. sz. végzéssel Lupu Miklós és neje Murár Mária javára bekebelezett haszonélvezeti jog nem érintetik, 808 kor. 96 fill. kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi július hó 22-ik napjának d. e. 9 órajakor Kis-Szt. Miklós községében megállapított nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog és illetve egyben kimondatik, hogy a mennyiben az ingatlan a szolgálmi jog fentartásával oly árban adatik el, mely a szolgálmi bejegyzését megelőző teherterületek fedezete szempontjából ezennel 850 koronában megállapított összeget meg nem üti, az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan szolgálmi jog fentartása nélkül a kikiáltott határnapon újabban elárvereztetik.

A többi árverési feltételek ezen tkvi hatóságnál és Kis-Szt. Miklós község elöljáróságánál tekinthetők meg.

Ujaradon, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál 1908. évi április 27-én. 1875

Kovácsics,
kir. járásbíró.

Könyvkötészetünkben
tanuló leányok
felvétetnek.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek tudomására hozni, hogy

Vécsey-utca 6. sz. alatt levő, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

Lakatos műhelyemet

ajánlom becses pártfogásába. Elvállalok mindennemű e szakmába vágó munkát úgy épületmunkákat, takaréktűzhelyek, sirkerítések elkészítését stb. Helybeli és vidéki megrendelések a legpontosabban teljesíttetnek.

Tisztelettel 1785

KOMJÁTHY ISTVÁN

lakatos mester. Arad. (Vécsey-utca 6. sz.)
Kész tűzhelyek raktára.

Cement hornyolt cserép

a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan!
Örökké tart!

Tégla, Cserép

legjobb minőségben állandóan
raktáron 754

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementárú gyárában

Mikalának.

Telefon 5-15.

Városi iroda: Erzsébet-körút 37., I. em.

Vidéki fogyasztási szövetkezet-
hez óvadékképes, románul értő
és beszélő

üzletvezető

kerestetik.

Cim a kiadóban. 1787

Költözők figyelmébe.

Villanyvilágítás, villany-
csengő berendezés és javításo-
kat, petroleum lámpák átalakítását
gáz és villanyra legolcsóbban, szak-
szerűen végzem.

Luszterek gáz és villanyra,
gyári árban eladók, továbbá Auer
égők, izzólámpák, gyöngyrotok és
üveg felszerelések. 1485

Diamant Ferencz,

Atzél Péter-utca 2., színház főbejá-
ratával szemben. (Bohus-udvarban.)

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-
utca sarok, a színház
főbejáratával szem-
ben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad
és vidéke nagybecsült közönsé-
gét, miszerint a közelgő idény be-
áltával raktáromat minden-
nemű bőrökkel felszereltem,
melyből a legzebb és legjobb
kivitelű 581

uri és hölgy cipőket
készítek,

miért is becses rendelésüket kérem
vagyok kitűnő tisztelettel

Wolf J.

A tavaszi idény beálltá-
val melegen ajánlja a t.
közönség figyelmébe du-
san felszerelt raktárát
finom kivitelű

Nap- és esernyőkben.

Nassan R.

nap és esernyő üzlete 624

Szabadság-tér, Rosenblüh mellett.

Ugyanott áthuzatok és javítások
olcsón és jól eszközöltetnek.

Telefon 848. sz.

Jégszekrények.

Legújabb amerikai rendszer, magyar szabadalom bej.

légtartány vasrácsból és sodronyhálóból

Jéggel együtt

csekély havi részletfizetésre kaphatók:

Husserl Manó

bádogosnál 1767

Arad, zsidó-templom épület.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely szártalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan
ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtakák,
pattanások, kiftések s mindennemű bőrbaj ellen.
A világ legelőkelőbb hölgyei használgják és elragadtatással
beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely
elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 281

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Kirakataink megtekintését kérjük!

Alkalmi vétel!

Valódi keleti szőnyegek, Smyrna és Perzsa

rövid ideig

igen olcsón kaphatók.

Rosenblüh H. és Társa,

Szabadság-tér.

Kirakataink megtekintését kérjük!

STEINER MIKSA

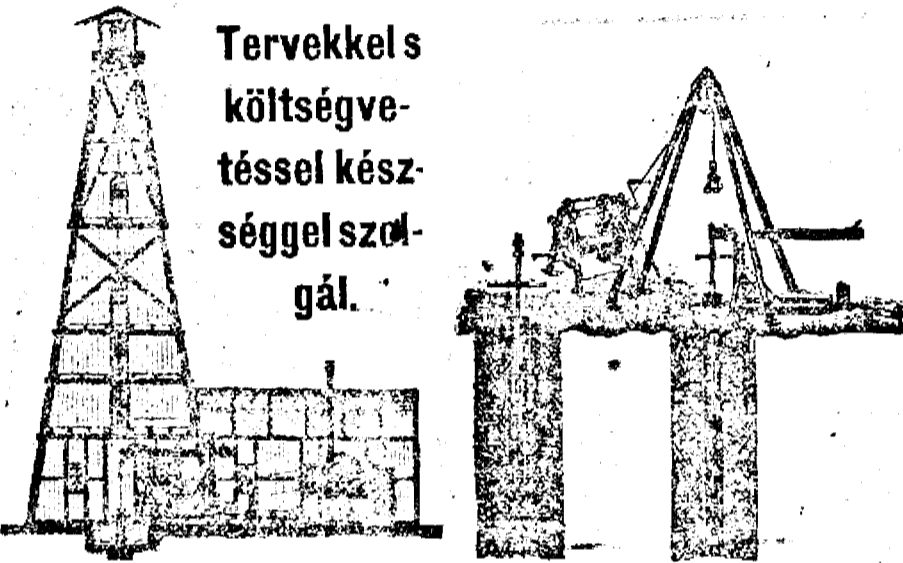
ártézi-kut készítő

Szapáry-liget (Aradmegye)

Interurban s megyei telefon szám 2.

Ajánlja magát, községek, birtokosok, hid építők, gyár és malomtulajdonosok figyelmébe.

Elvállal ártézi-kutak furás és vézését, furott nordon kutak elkészítését, hidak alap réteg kutatását, meglevő ártézi kutak kimosását.

Tervekkel s költségvetéssel készséggel szolgál.

POROSZ MAGYAR KÖSZÉN

blombázott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46. 451 Telefon 46.

Osztiás Gyula

fűszer, csemege, bor és ásványvíz üzlete

ARAD, József főherceg-ut 12. szám.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a n. é. közönséget, hogy Éles Armin ur üzletéből 12 évr-működésem után kiléptem és a

Kiszner Dezső-féle üzletet József főherceg-ut 12. sz. alatt átvettem.

Fáradtságot nem kimélve, az üzletet egészen újalakítottam, a legkényesebb igények kielégítésére a legelső forrásokból beszerzett fűszer, csemege árukkal felszerelve, a mai napon megnyitottam.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezem,

Tisztelettel

1825

Osztiás Gyula.

MOST JELENT MEG! A FIDIBUSZ 1907. évi egész évfolyama díszkötésben. Ára 5 korona. A Fidi-busz 1905—906. és 1907. évi teljes évfolyama együtt 8 korona mértékelt árral kapható! Tartalma: 2000 elbeszélés, 2000 adom, 2000 művészies kivitelű karrikatura, előrangú íróktól és festőktől. Megrendelhető a pénz előleges beküldésével vagy utánvet mellett a FIDIBUSZ kiadóhivatalában, Budapest, VIII., Rókk Szihárd-utca 9.

Gyűjtők figyelmébe! A FIDIBUSZ minden évfolyama az év végén díszkötésben meg fog jelenni. A FIDIBUSZ előzetési ára: negyed-évre K. 1.50, fél-évre K. 3, egész évre K. 6, egy szám ára 5 krajcár. Aki a FIDIBUSZRA egy fél-évre előfizet, díjtalanul kapja a FIDIBUSZ 1908. évre szóló díszes naptárát, melynek bolti ára 1 kor. 29 fillér. 1401

Nagymennyiségű
maculatura
jutányos áron
eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

A KI SZÉP AKAR LENNI,

használja egyedül a Hajós-féle.

ARADI IBOLYA-CRÉMÉT,

mert a világ minden részéről jövő hálaíratok legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépitőszert nem létezik.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot
— varázsszerű gyorsan eltüntet. —

— Ara egy tégelynek 1 korona. —
Vigyázat: Csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

Arad, Andrássy-tér 22., megyeházzal szemben,

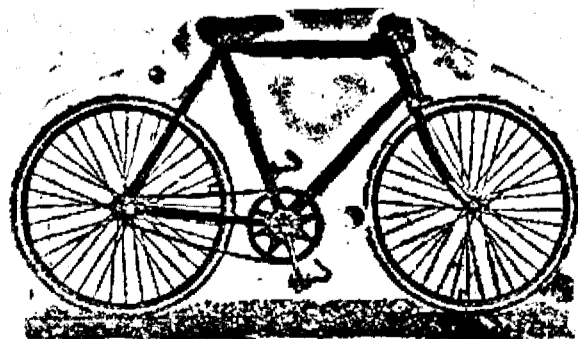
továbbá minden gyógyszer-tár, illatszer-üzlet és drogeriában.

BUZIASI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

Vese- és hólyagbajoknál minden vizet felülmul.
Kellemes, kissé savanykás ízű, vasmentes, szénsavdus,
rendkívül üdítő asztali víz.
Orvosilag ajánlva. 5691 Orvosilag ajánlva.

Ívgyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és tövénképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektusát kívánatra küld a ferráskezelőség:
Musching buziasi gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Arad legrégibb kerékpár-, varrógép-raktára és javító műhelye.

Puch, Premier-Helical

— kerékpárok —

és

motorok

eredeti gyár árban

követő fizetési feltételek mellett.

Gummi, lámpák, nyergek, esze-

gők rendkívül nagy választékban és jutányos áron.

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. szám.

Telefon szám 96.